

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynica Zdrój na lata 2024 - 2028

SPIS TREŚCI

I. UWARUNOWANIA PRAWNE STRATEGII.....	4
I 1. Podstawa prawna.....	4
I 2. Otoczenie prawne.....	5
I 3. Spójność z dokumentami strategicznymi.....	7
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA SYTUACJI ZASTANEJ	10
II 1. Lokalizacja.....	10
II 2. Demografia	11
II 3. Rynek pracy i podmioty gospodarcze.....	14
II 4. Oświata	16
II 5. Instytucje kultury	20
II 6. Mieszkalnictwo – zasób mieszkaniowy gminy.....	21
II 7. Sektor ekonomii społecznej.....	22
II 7. 1 Podmioty ekonomii społecznej.....	22
II 7. 2. Zasady i formy współpracy.....	24
II 7. 3. Budżet obywatelski.....	25
II 7. 4. Podsumowanie.....	26
II 8. Ochrona zdrowia.....	26
II 9. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	28
II 9. 1. Instytucje.....	28
II 9. 2. Przestępczość.....	28
II 9. 3. Czyny zabronione związane z używaniem środków psychoaktywnych.....	30
II 10. Pomoc społeczna	31
II 10. 1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju	31
II 10. 2. Beneficjenci i Rodzaje świadczonej pomocy	32
II 11. Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom	36
II 11. 1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	36
II 11. 2. Rynek alkoholowy	37
II 12. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie	38
II 12. 1. Zespół Interdyscyplinarny	38
II 12. 2. Procedura niebieskie karty.....	39

II 12. 3. Punkt Informacji i Wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Krynicy-Zdroju	39
II 12. 4. Przestępczość przeciwko rodzinie i opiece	40
II 12. 5. Zdarzenia związane z przemocą w rodzinie	41
II 12. 6. Instytucje pomocowe	42
II 13. Działania na rzecz seniorów	43
II 14. Ochrona środowiska	44
II 15. Walory przyrodnicze i uzdrowiskowe, sport, rekreacja i turystyka	44
 III. DIAGNOZA PROFILAKTYCZNA NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	46
III 1. Metodologia i grupa badana	46
III 2. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców – podsumowanie ankiet	47
III 3. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży – podsumowanie ankiet	51
III 4. Badania pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej – podsumowanie ankiet	54
III 5. Rekomendowane działania	55
 IV. ANALIZA SWOT	59
 V CZĘŚĆ PROGRAMOWA	62
V 1. Wizja i misja	62
V 2. Koordynator	63
V 3. Cele, kierunki działań, wskaźniki	63
V 4. Prognoza zmian społecznych	69
V 5. Podmioty odpowiedzialne i współodpowiedzialne	70
V 6. Harmonogram realizacji	71
V 7. Monitoring i ewaluacja	72
V 8. Źródła finansowania i ramy budżetowe	73

I. UWARUNOWANIA PRAWNE STRATEGII

I 1. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywana Problemów Społecznych stanowi **art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej**. W myśl podanego przepisu jednym z zadań własnych gminy jest **opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka**.

Ponadto zgodnie z art. 16 b. ust. 1 ww. ustawy, gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. W ust. 2 art. 16b został określony otwarty katalog kluczowych elementów każdej gminnej strategii. **Zgodnie z wymogami ustawowymi niniejsza**

Strategia Gminy Krynica - Zdrój zawiera w szczególności:

- diagnozę sytuacji społecznej gminy, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie:
  - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
  - ✓ kierunków niezbędnych działań,
  - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - ✓ wskaźników realizacji działań.

Dla prawidłowego opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywana Problemów Społecznych szczególne znaczenie mają dwie najnowsze nowelizacje prawa – pierwsza, z jesieni 2022 r. dotycząca ustawy o pomocy społecznej, a druga, z połowy 2023 r. obejmująca rozległe zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach pierwszej z podanych nowelizacji, z dniem 30 października 2022 r., na podstawie art. 71 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. 2022, poz. 1812) zmieniono brzmienie art. 16b i art. 23 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej.

Prawodawca poszerzył wymóg diagnozy sytuacji społecznej gminy o określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych. Ponadto dodano zasadę, zgodnie z którą strategia opracowana przez gminę i powiat obowiązkowo określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

W oparciu o Ustawę z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 535) zredefiniowano pojęcie „przemocy w rodzinie” na „przemoc domową”, nadając mu nowe znaczenie oraz w ślad za tym wprowadzając rozliczne zmiany w już istniejących lub dodając nowe rozwiązania w systemie przeciwdziałania temu zjawisku. Podane zmiany weszły w życie zasadniczo z dniem 22 czerwca 2023 r.

I 2. OTOCZENIE PRAWNE

Wśród ustaw nakładających na organy samorządowe określone obowiązki w sferze polityki społecznej należy w szczególności wymienić takie akty prawne, jak:

I. W zakresie przepisów ustrojowych i proceduralnych:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2021 poz. 2268 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1327),

II. W zakresie wspierania rodziny i dziecka:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447.),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1324 ze zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348, 2400).
- Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2022 poz. 615 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. 2022 poz. 1205),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249),

III. W zakresie ochrony zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2365 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2020 poz. 2050),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 685),
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 ze zm.),

IV. W zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2022 poz. 690),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. 2020 poz. 176),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 573 ze zm.).

I 3. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich, do których należą: „Unia innowacji”, „Młodzież w drodze”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Cele przyjęte w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynica-Zdrój wpisują się w cele wyznaczone przez dokumenty krajowe:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

- Strategia Demograficzna 2040;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, Trzecia Fala Nowoczesności”;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Polityka Społeczna Wobec Osób Starszych 2030;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
- Program Rządowy „Dostępność +” 2018-2025;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r.;
- Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025;
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Na **poziomie regionalnym** relewantnymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krynica-Zdrój są:

- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nowosądeckim;

- Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA SYTUACJI ZASTANEJ

II 1. LOKALIZACJA

Gmina Krynica-Zdrój to gmina miejsko-wiejska, położona na południu województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim. Gmina stanowi 9,4% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Krynica-Zdrój.

Krynica-Zdrój jest jednym z najbardziej znanych kurortów, określanym mianem „Perła Polskich Uzdrowisk”. Położona jest w Beskidzie Sądeckim na wysokości 560-620 m n.p.m. w malowniczych dolinach Kryniczanki i jej dopływów, Krynica-Zdrój otaczają wzgórza Góry Parkowej i pasmo Jaworzyny Krynickiej. Krynica-Zdrój jest położona 150 km na południe od Krakowa. W Krynicy-Zdroju zbiegają się drogi wojewódzkie numer 971 i 981. Przez Gminę Krynica-Zdrój przebiega droga krajowa numer 75. W odległości 90 km od Krynicy-Zdroju znajduje się wjazd na autostradę A4 w Brzesku. W Krynicy-Zdroju znajduje się stacja końcowa linii kolejowej 105. Z Krynicy-Zdroju można dojechać pociągiem do Nowego Sącza, Tarnowa, Krakowa, Warszawy, Gdyni, Bydgoszczy i innych miast.

Rys. 1. Lokalizacja Gminy Krynica-Zdrój na mapie Polski i województwa małopolskiego.

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/97/POL_Krynica-Zdr%C3%B3j_map.svg/256px-POL_Krynica-Zdr%C3%B3j_map.svg.png

II 2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2022 r. gmina Krynica-Zdrój liczyła **16.172 mieszkańców** zameldowanych na pobyt stały. Jest to spadek w ciągu jednego roku o 0,87%.

Większość populacji gminy zamieszkuje w samym mieście Krynica-Zdrój - na koniec 2022 r. było to **9.955** mieszkańców (spadek w ciągu roku o 1,67%).

Tab. 1. Mieszkańcy miasta i gminy Krynica-Zdrój w roku 2022

Miejscowość	na dzień 01.01.2022	na dzień 31.12.2022
Krynica-Zdrój	10125	9955
Berest	893	900
Czyrna	333	331
Mochnaczka Niżna	781	786
Mochnaczka Wyżna	769	789
Muszynka	418	415
Piorunka	431	430
Polany	582	590
Tylicz	1983	1976
Razem:	16315	16172

Źródło: UG

Wśród mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety (52,0%), a 48,0% stanowią mężczyźni.

W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 7,9%.

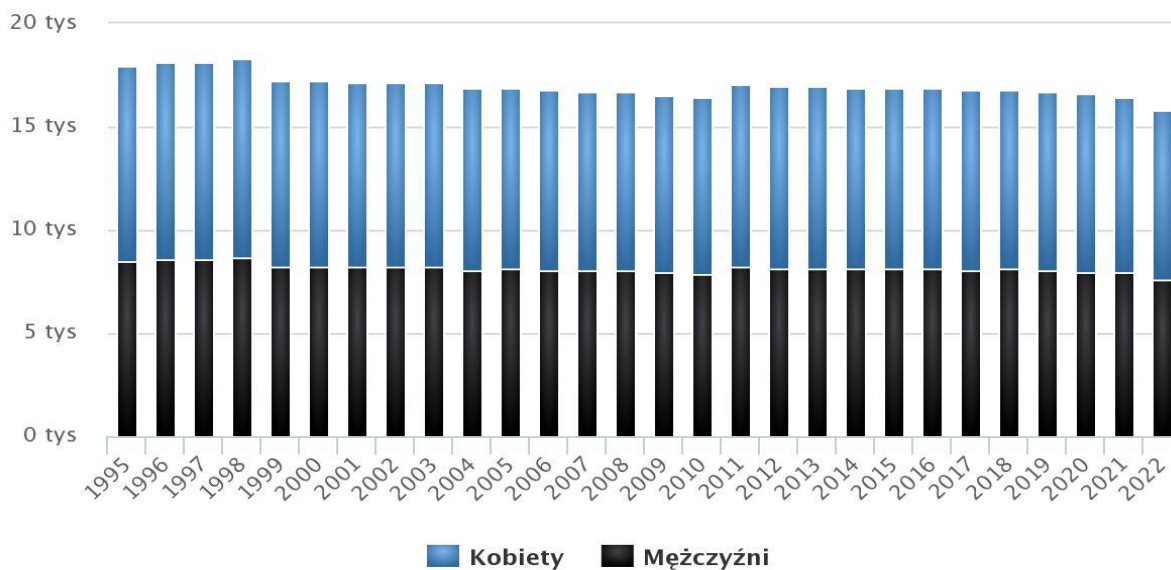
Średni wiek mieszkańców wynosi **41,9 lat** i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego (41,2) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1) ¹.

---

¹ Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Krynica_Zdroj

Populacja – Gmina Krynica–Zdrój w latach 1995 – 2022

(Źródło: GUS)

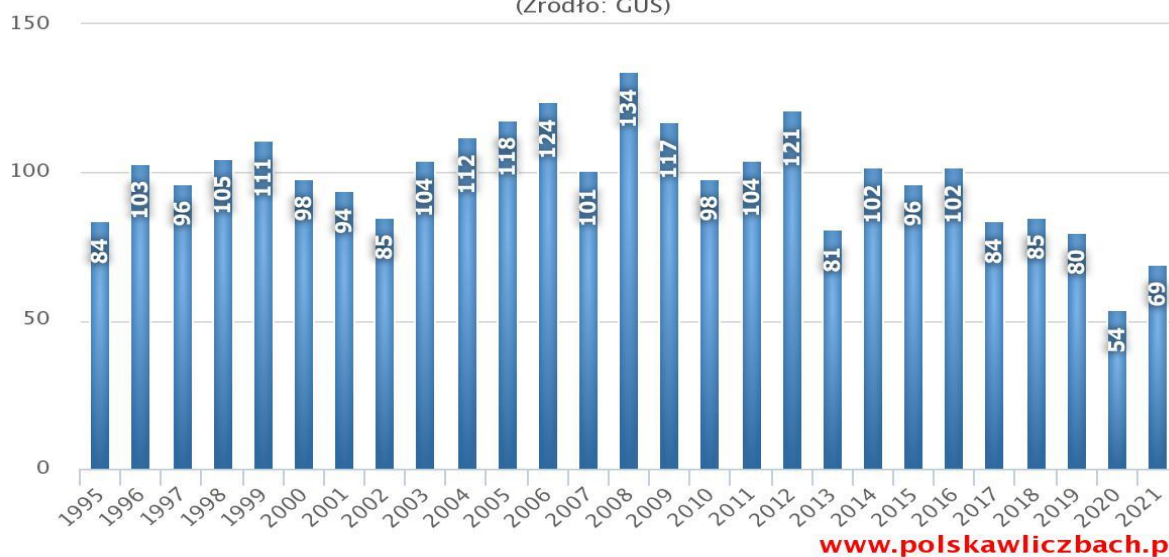
www.polskawliczbach.pl

Jak podaje GUS mieszkańcy gminy Krynica-Zdrój zawarli w 2021 roku 69 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego (4,9) oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski (4,4).

W tym samym okresie odnotowano 0,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,4% mieszkańców gminy Krynica-Zdrój jest stanu wolnego, 59,4% żyje w małżeństwie, 2,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7,1% to wdowy/wdowcy.

Liczba małżeństw zawartych w gminie Krynica–Zdrój w latach 1995 – 2021

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

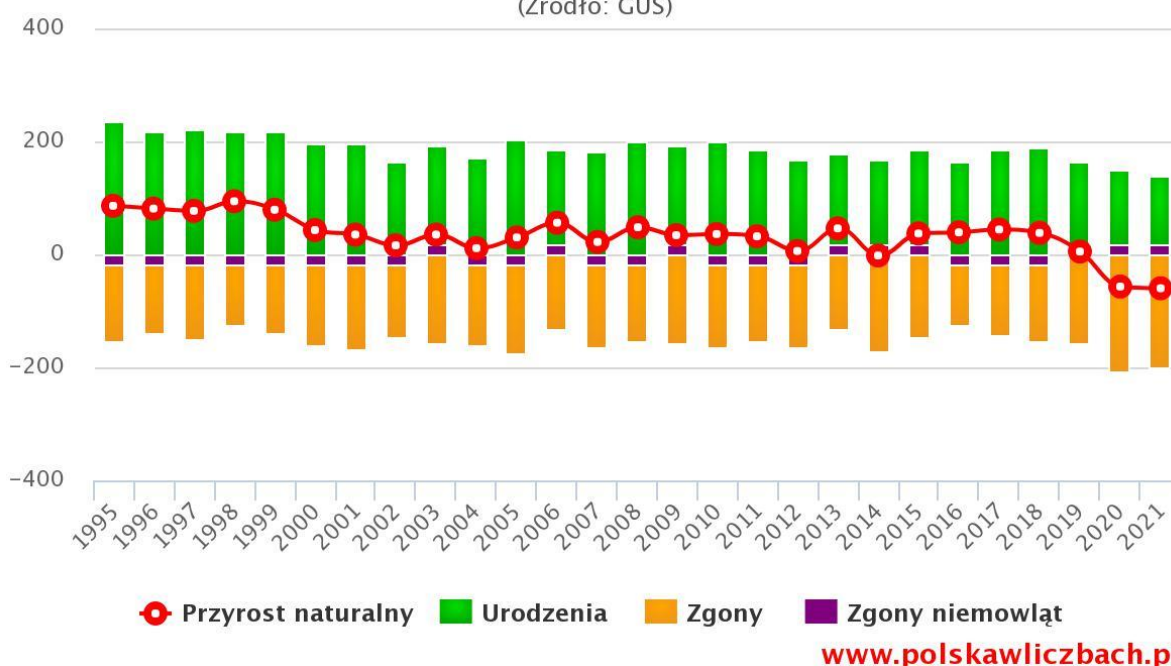
Gmina Krynica-Zdrój ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -60. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,75 na 1000 mieszkańców gminy Krynica-Zdrój.

Jak podaje GUS - w 2021 roku urodziło się 141 dzieci, w tym 46,8% dziewczynek i 53,2% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 310 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,21 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2021 roku 36,7% zgonów w gminie Krynica-Zdrój spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 19,2% zgonów w gminie Krynica-Zdrój były nowotwory, a 4,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Krynica-Zdrój przypada 12.57 zgonów. Jest to nieznacznie więcej od wartości średniej dla województwa małopolskiego oraz mniej od wartości średniej dla kraju.

Przyrost naturalny w latach 1995–2021 w gminie Krynica-Zdrój

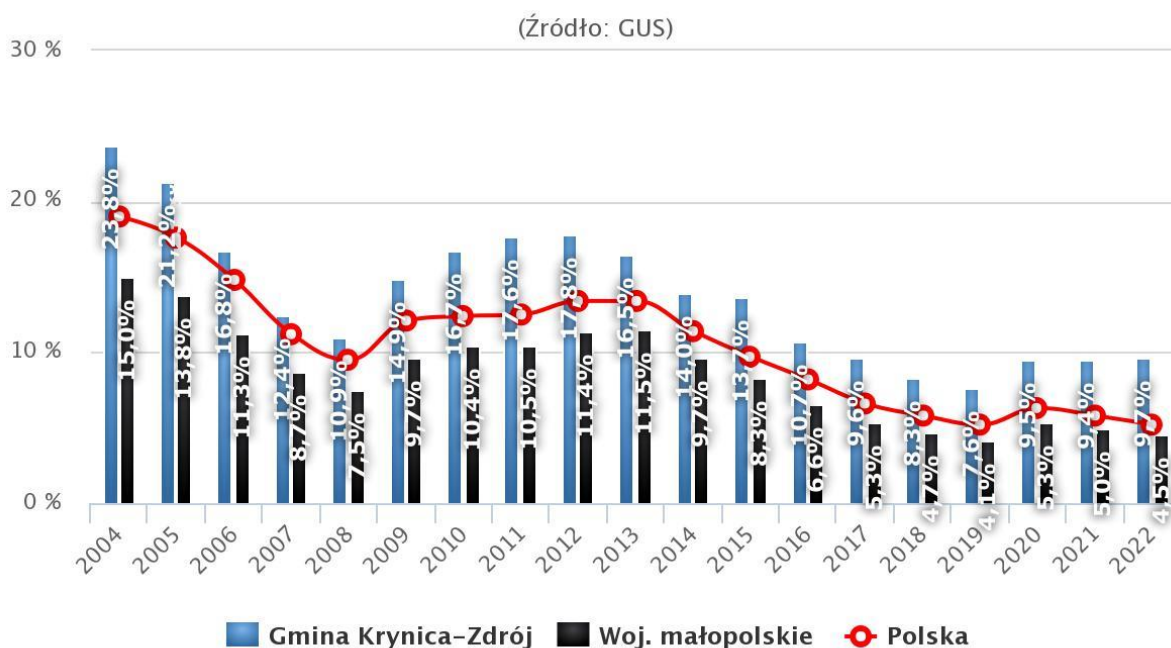
(Źródło: GUS)

II 3. RYNEK PRACY I PODMIOTY GOSPODARCZE

Bezrobocie rejestrowane w gminie Krynica-Zdrój wynosiło w 2022 roku 9,7% (9,7% wśród kobiet i 9,7% wśród mężczyzn)². Jest to wartość znacząco większa niż dla województwa małopolskiego (4,5%) i dla średniej ogólnokrajowej (5,2%).

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Krynica-Zdrój w latach 2004 – 2022

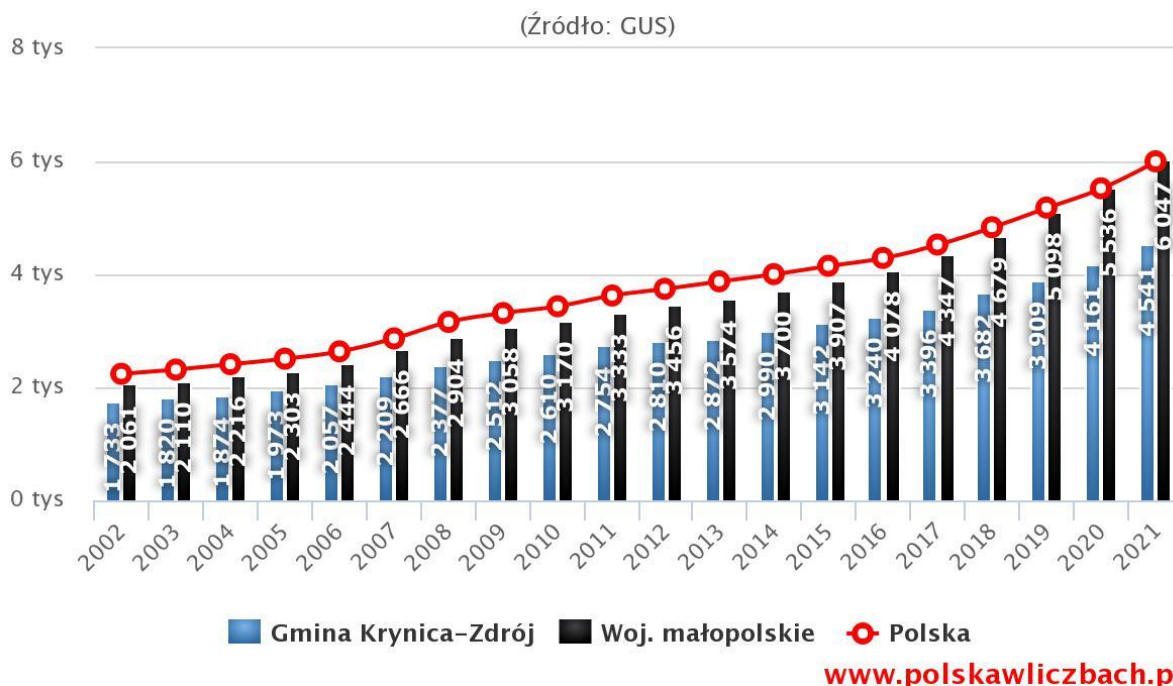

www.polskawliczbach.pl

Jak podaje GUS, w 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Krynica-Zdrój wynosiło 4 540,71 PLN, co odpowiada 75,70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

² Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Krynica_Zdroj#rynek-pracy

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Krynica-Zdrój w latach 2002 – 2021

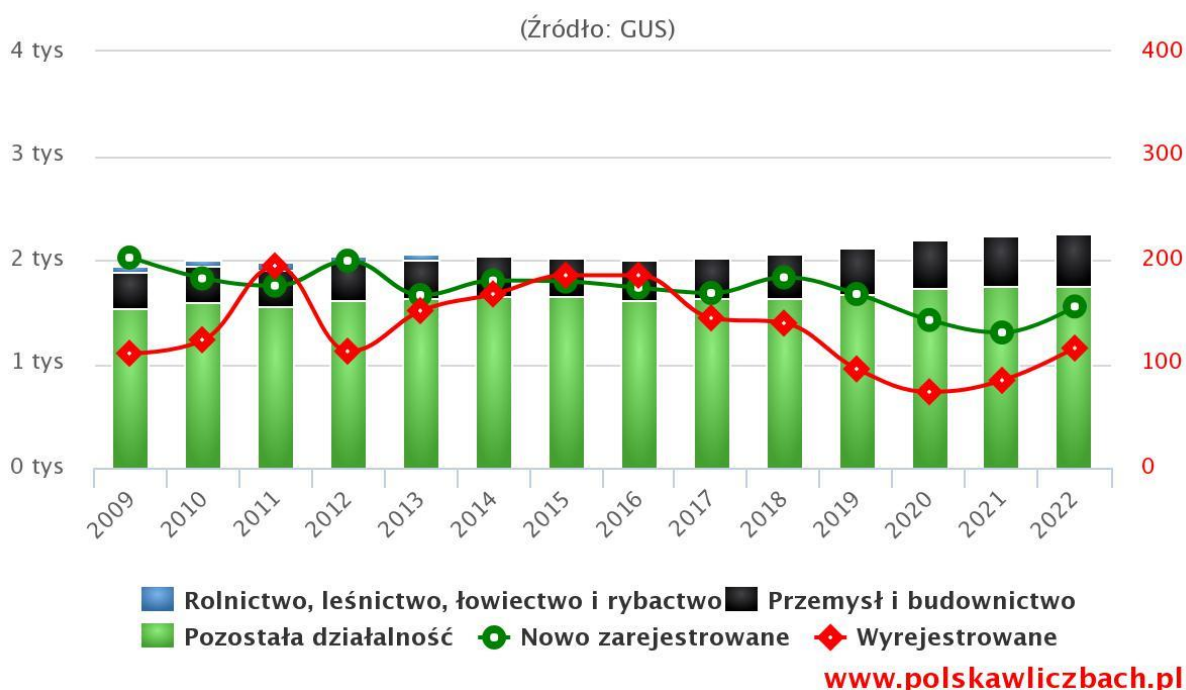

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Krynica-Zdrój 792 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 1 454 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 662. 26,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Krynica-Zdrój pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,4% w przemyśle i budownictwie, a 19,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,0% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W gminie Krynica-Zdrój w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowane były 2 264 podmioty gospodarki narodowej, z czego 1 656 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 155 nowych podmiotów, a 115 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2022 najczęściej (202) podmiotów zarejestrowano w roku 2009, a najmniej (130) w roku 2021. W tym samym okresie najczęściej (194) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (73) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Krynica-Zdrój najczęściej (139) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (2 185) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9

pracowników. 0,9% (21) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 21,5% (486) podmiotów, a 77,6% (1 757) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Krynica-Zdrój najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (21.4%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (16.3%).

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009 – 2022

II 4. OŚWIATA

W roku szkolnym 2021/2022 Gmina Krynica-Zdrój była organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

1. Gminne Przedszkole nr 2 „Mali Odkrywey” w Krynicy-Zdroju,
2. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków w Krynicy-Zdroju,
3. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Krynicy-Zdroju w skład którego wchodzi:
  - 1) Szkoła Podstawowa nr 1 im Ratowników Górskich w Krynicy-Zdroju,

- 2) Gminne Przedszkole nr 1 w Krynicy-Zdroju.
4. Szkoła Podstawowa im. Zbigniewa Wodeckiego w Piorunce z oddziałem przedszkolnym.
5. Szkoła Podstawowa w Polanach z oddziałem przedszkolnym.
6. Samorządowe Centrum Edukacji Szkolnej w Bereście w skład którego wchodzi następujące jednostki:
  - 1) Gminne Przedszkole w Bereście,
  - 2) Szkoła Podstawowa w Bereście.
7. Samorządowe Centrum Edukacji Szkolnej w Tyliczu w skład którego wchodzi następujące jednostki:
  - 1) Gminne Przedszkole w Tyliczu,
  - 2) Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Pułaskiego w Tyliczu.

Oświatową mapę naszej gminy uzupełniają wymienione poniżej **niepubliczne przedszkola oraz szkoły** prowadzone przez inne organy niż Gmina Krynica-Zdrój:

1. Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czyrnej dla którego organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Czyrna w skład którego wchodzi:
  - 1) Publiczna Szkoła Podstawowa w Czyrnej,
  - 2) Niepubliczne Przedszkole w Czyrnej,
2. Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Muszynie dla którego organem prowadzącym jest Pani Renata Bodziony w skład którego wchodzi:
  - 1) Publiczna Szkoła Podstawowa w Muszynie,
  - 2) Niepubliczne Przedszkole w Muszynie,
3. Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mochnacze Wyżnej dla którego organem prowadzącym jest Pani Klementyna Bajorek-Bieś w skład którego wchodzi:
  - 1) Publiczna Szkoła Podstawowa w Mochnacze Wyżnej,
  - 2) Niepubliczne Przedszkole w Mochnacze Wyżnej.
4. Szkoła Podstawowa w Mochnacze Niższej dla którego organem prowadzącym jest Pani Katarzyna Kuras.
5. Niepubliczne Przedszkole z oddziałami integracyjnymi „Przystań” w Krynicy-Zdroju dla którego organem prowadzącym jest Fundacja Krynicka Przystań.

6. Niepubliczne Przedszkole z oddziałami integracyjnymi „Piątka” w Krynicy-Zdroju dla którego organem prowadzącym jest Pani Renata Bodziony,
7. Niepubliczne Przedszkole Sióstr Służebniczek NMP w Krynicy-Zdroju,
8. Niepubliczne Przedszkole Sióstr Służebniczek NMP pw. św. Józefa w Tyliczu,
9. Niepubliczne Przedszkole w Mochnacze Niższej dla którego organem prowadzącym jest Pani Katarzyna Kuras.

W szkołach funkcjonujących na terenie gminy Krynica-Zdrój w 2022 r. zmalała o 2% liczba zatrudnionych nauczycieli, w tym w 2022 r. największą część (82%) stanowią pedagodzy z najwyższym stopniem zawodowym, tj. nauczyciele dyplomowani. Należy przy tym koniecznie odnotować znaczący – przeszło ośmiokrotny - wzrost liczby etatów zatrudnionych nauczycieli początkujących.

Tab. 2. Stan zatrudnienia w gminnych szkołach publicznych w l. 2021-2022

	2021	2022
Liczba zatrudnionych nauczycieli (wd. etatu), w tym:	153,8 etatu	150,75 etatu
nauczyciele początkujący	1,69 etatu	13,82 etatu
nauczyciele kontraktowi	12,14 etatu	-
nauczyciele mianowani	12,05 etatu	13,45 etatu
nauczyciele dyplomowani	127,93 etatu	123,48 etatu
Liczba zatrudnionych pracowników niepedagogicznych, w tym	54,95 etatu	55,45 etatu
pracowników administracji	4,25 etatów	4,25 etatu
pracowników obsługi	50,70 etatu	51,2 etatu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy

Podczas gdy w ciągu jednego roku nieznacznie (o 6%) zmalała liczba podopiecznych przedszkoli publicznych, wzrosła liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli niepublicznych dotowanych przez gminę (24%).

W ciągu jednego roku zrosła natomiast liczba dzieci uczęszczających do szkół zarówno publicznych, jak i dotowanych (odpowiednio o 7,49% i 3,1%).

Należy przy tym mieć na uwadze, że na te statystyki wpłynęła liczba dzieci, które wraz z rodzicami znalazły w Polsce schronienie przed konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Należy w dalszym ciągu bacznie monitorować sytuację demograficzną na terenie gminy, gdyż przekłada się to na potrzeby w organizowaniu pracy jednostek oświaty.

Szczegółowe dane przedstawiono w dwóch poniższych tabelach.

Tab. 3. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w I. 2021-2022

Przedszkola publiczne – liczba wychowanków		
Przedszkole	2021	2022
Gminne Przedszkole Nr 1 w Krynicy-Zdroju	48	53 (4)*
Gminne Przedszkole Nr 2 w Krynicy-Zdroju	144	136 (13)
Gminne Przedszkole w Bereście	67	62 (x)
Gminne Przedszkole w Tyliczu	24	17 (4)
Oddział przedszkolny w Pioruncie	25	22 (x)
Oddział przedszkolny w Polanach	43	42 (x)
Razem	352	332 (21)
Przedszkola niepubliczne dotowane przez gminę		
Przedszkole	2021	2022
Przedszkole Przystań ul. Czarny Potok 10 w Krynicy-Zdroju	91	162 (70)
Przedszkole „Piątka” ul. Źródlana 59 w Krynicy-Zdroju	92	95 (x)
Przedszkole Siostry Służebniczki w Krynicy-Zdroju	50	50 (x)
Przedszkole Siostry Służebniczki w Tyliczu	61	56 (x)
Przedszkole Czyrna	12	17 (x)
Przedszkole Muszynka	13	17 (x)
Przedszkole Mochnaczka Niżna	47	64 (x)
Przedszkole Mochnaczka Wyżna	25	25 (x)
Razem	391	486(70)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy

*w tym dzieci pochodzące z Ukrainy

Tab. 4. Liczba dzieci uczęszczających do szkół w I. 2021-2022

Szkoły publiczne – liczba uczniów		
Szkoła	2021	2022
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Krynicy-Zdroju	254	322 (102)*
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Krynicy-Zdroju	472	510 (51)
Szkoła Podstawowa w Bereście	95	102 (x)

Szkoła Podstawowa w Tyliczu	207	191 (4)
Szkoła Podstawowa w Piorunce	64	63 (x)
Szkoła Podstawowa w Polanach	69	60 (x)
Razem:	1161	1248 (157)
Szkoły niepubliczne dotowane przez gminę		
Przedszkole	Liczba uczniów	w tym z Ukrainy
Szkoły niepubliczne		
Szkoła Podstawowa w Czyrnej	10	9 (x)
Szkoła Podstawowa w Muszynie	13	11 (x)
Szkoła Podstawowa w Mochnaczce Niższej	23	29 (x)
Szkoła Podstawowa w Mochnaczce Wyższej	83	84 (x)
Razem	129	133 (x)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy

*w tym dzieci pochodzące z Ukrainy

II 5. INSTYTUCJE KULTURY

W 2023 r. Gmina Krynica-Zdrój jest organizatorem dla dwóch instytucji kultury:

- **Centrum Kultury w Krynicy Zdroju**, które łączy formy domu kultury, kina, orkiestry, ogniska artystycznego i galerii sztuki. Instytucja prowadzi również Wiejskie Domy Kultury w Tyliczu i Muszynie;
- **Biblioteki Publicznej w Krynicy Zdroju.**

Centrum Kultury w Krynicy-Zdroju prowadzi działalność statutową na terenie Miasta i Gminy Krynica-Zdrój w zakresie realizacji:

- zajęć artystycznych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i seniorów;
- organizacji imprez kulturalnych w salach widowiskowych oraz w plenerze;
- administracji trzema budynkami: Centrum Kultury „Siedlisko”, Wiejskim Domem Kultury w Tyliczu oraz Wiejskim Domem Kultury w Muszynie;
- prowadzenia Kina Cyfrowego 3D „Jaworzyna II” oraz Galerii Sztuki „Siedlisko”;

- upowszechniania muzyki klasycznej - Krynicka Orkiestra Zdrojowa im. Adama Wrońskiego;
- działalności Krynickiego Uniwersytetu Otwartego UTW.

Na terenie gminy prowadzą działania z zakresu upowszechniania kultury i sztuki również organizacje pozarządowe: Krynickie Stowarzyszenie Twórców Galeria "Pod Kasztanem", Krynickie Towarzystwo Kulturalne im. Jana Kiepury, Krynickie Towarzystwo Fotograficzne, Krynickie Towarzystwo Społeczno - Kulturalne „MODERATO”, Zespół Tańca Artystycznego "Miniatury", Krynicka Orkiestra Zdrojowa.

Największą imprezą artystyczną w gminie jest coroczny Festiwal im. Jana Kiepury, który w 2023 odbył się po raz 56.

II 6. MIESZKALNICTWO – ZASÓB MIESZKANIOWNY GMINY

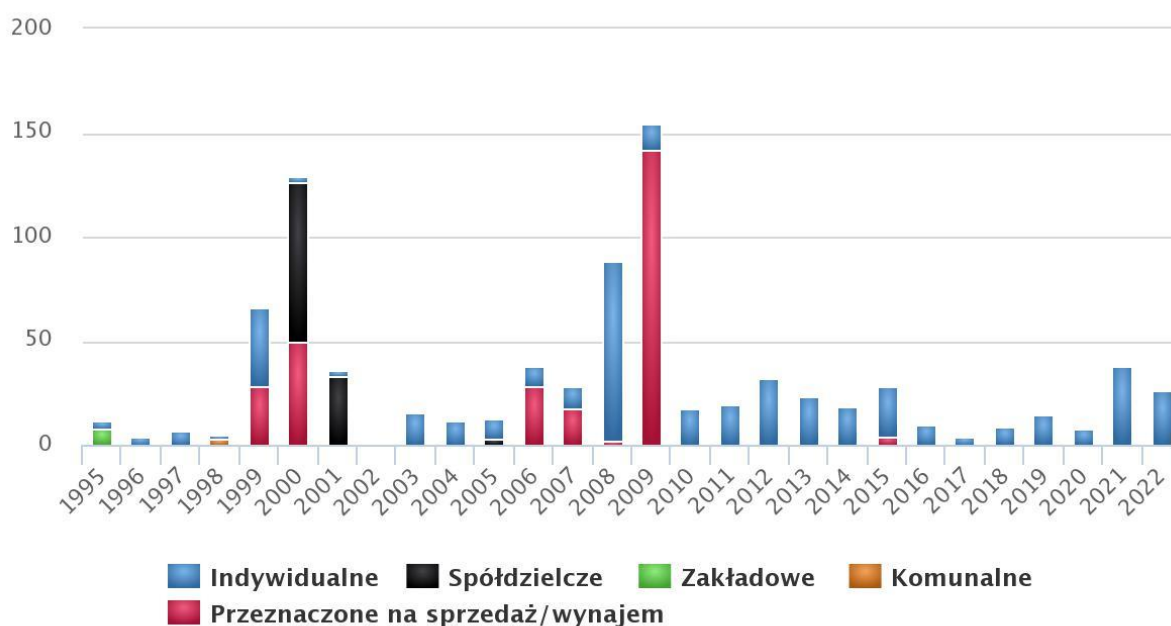
Jak podaje GUS³ w 2022 roku w gminie Krynica-Zdrój oddano do użytku 26 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,65 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Krynica-Zdrój to 6 856 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 430 mieszkań. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa małopolskiego oraz większa od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Krynica-Zdrój to 5,92 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa małopolskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku w gminie Krynica-Zdrój to 184,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa małopolskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 88,96% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 85,74% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 86,51% mieszkań posiada łazienkę, 81,42% korzysta z centralnego ogrzewania, a 80,82% z gazu sieciowego.

---

³ Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Krynica_Zdroj#nieruchomosci

Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 1995–2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

II 7. SEKTOR EKONOMII SPOŁECZNEJ

II 7. 1 PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Istnienie podmiotów ekonomii społecznej jest przejawem społeczeństwa obywatelskiego, ponieważ jednostki te odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, ale również w organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W rozumieniu art. 2 pkt 5 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej⁴ na terenie gminy Krynica-Zdrój **funkcjonują podmioty ekonomii społecznej jedynie w formie**

⁴ T.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1812, 2140.

organizacji pozarządowych. Organizacje te działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych.

Na dzień przyjęcia niniejszej Strategii na rzecz społeczności gminy działa 65 organizacji pozarządowych⁵.

Lokalny trzeci sektor jest rozbudowany. Wśród form organizacyjno-prawnych przeważają stowarzyszenia, a w dalszej kolejności znajdują się fundacje, kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe oraz ochotnicze straże pożarne.

Podmioty ekonomii społecznej w gminie realizują szeroki zakres celów ze sfery kultury, sztuki, sportu, turystyki, promocji, rekreacji i pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej. Działania podmiotów są adresowane do wielu grup społecznych – od uczniów i młodzieży szkolnej, po ogół mieszkańców, seniorów i osób w kryzysie. Niektóre podmioty ekonomii społecznej koncentrują swoje działania na wspieraniu rozwoju gminy w określonym zakresie usług społecznych (np. Fundacja Rozwoju Szpitala Miejskiego Im. Dr Józefa Dietla w Krynicy), inne podejmują działania ogólnopolskie (np. Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych Rzeczypospolitej Polskiej), a nawet międzynarodowe (np. Krynickie Stowarzyszenie Przyjaciół z Bad Sooden-Allendorf, "Braterstwo" Małopolska Fundacja Przyjaźni Polsko – Ukraińsko - Słowackiej).

Na terenie Gminy Krynicy-Zdroju funkcjonują również organizacje pozarządowe działające na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Są to:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej Oddział przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krynicy-Zdroju,
- Fundacja Krynicka Przyszań,
- Fundacja Inicjatyw na Rzecz Integracji Społecznej, Edukacyjnej i Kulturalnej,
- Stowarzyszenie Miłośników Małej Ojczyzny Berest.

---

⁵ <https://www.krynica-zdroj.pl/pl/348/0/baza-organizacji.html?page=1>

II 7. 2. ZASADY I FORMY WSPÓŁPRACY

Kooperacja pomiędzy podmiotami trzeciego sektora a władzami samorządu Krynicy-Zdroju odbywa się w oparciu o coroczne programy współpracy.

Współpraca finansowa gminy z organizacjami pozarządowymi ogranicza się do dwóch sfer – sportu⁶ i kultury.

Tab. 5. Wysokość dotacji gminy dla organizacji pozarządowych w l. 2020-2022

	2021	2022
Dotacje na podstawie ustawy o sporcie	500.000 zł	500.000 zł.
Wsparcie finansowe dla organizacji pozarządowych działających w sferze kultury	58.000 zł	65.000 zł

Źródło: dane Gminy

Gmina w 2022 r. wspierała sektor pozarządowy w następujących formach pozafinansowych:

- a. współpraca przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych – upowszechnianie na bieżąco informacji o aktualnych, zewnętrznych konkursach dotacyjnych; udzielanie pomocy przy opracowaniu wniosków o dotacje, pomoc w składaniu wniosków aplikacyjnych o dotacje oraz w sprawozdawczości z wykonania zadań;
- b. konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- c. udostępnianie zasobów materialnych Gminy na działania organizacji, np. udostępnianie gminnych obiektów;
- d. organizacja szkoleń i doradztwa dla organizacji;
- e. wspieranie organizacji w podejmowaniu współpracy z innymi podmiotami z terenu Gminy;
- f. zbieranie informacji o organizacjach z terenu Gminy.

---

⁶ Na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz § 7 i § 8 Uchwały Nr XLII.299.2017 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie określenia warunków i trybu udzielania i rozliczania dotacji służących sprzyjaniu rozwojowi sportu w Gminie Krynicy-Zdroju oraz kontroli ich wykorzystania, zmienionej Uchwałą Nr XLIII.313.2017 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 22 grudnia 2020 roku.

Gmina zgodnie z programem współpracy wspierała organizacje publiczne w formach finansowych i pozafinansowych. Organizacje pozarządowe wniosły duże zaangażowanie swoich wolontariuszy i członków organizacji oraz własne środki finansowe w realizację zadań publicznych.

Gmina stale wspiera organizacje pozarządowe w podnoszeniu poziomu profesjonalizacji ich działań, poprzez realizację szkoleń i spotkań tematycznych dla III sektora, konsultacje i doradztwo. Ponadto Gmina animuje działaniami, które dążą do integracji i upowszechnienia partnerstwa wśród organizacji w działaniach na rzecz lokalnej społeczności (przepływ informacji między organizacjami dzięki działaniom Gminy, skojarzenia organizacji przy odpowiednich działaniach).

Stale rozwijająca się współpraca finansowa i pozafinansowa Gminy z organizacjami przyczynia się do wzmocnienia roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych, a w konsekwencji do wspierania społeczeństwa obywatelskiego i budowania partnerskich relacji.

II 7. 3. BUDŻET OBYWATELSKI

Budżet obywatelski to forma konsultacji społecznych dotycząca przeznaczenia części wydatków budżetu gminy, o których decydują w drodze głosowania mieszkańcy gminy. Od kadencji 2018-2023 podstawą do funkcjonowania budżetu obywatelskiego jest ustawa z 11 stycznia 2018 r. o zwiększaniu udziału obywateli w życiu oraz przepisy ustawy o samorządzie gminnym, które określają sposób przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami. Zgodnie z art. 5a ust. 6 ustawy o samorządzie gminnym, środki wydatkowane w ramach budżetu obywatelskiego mogą być dzielone na pule obejmujące całość gminy i jej części w postaci jednostek pomocniczych lub grup jednostek pomocniczych – i taką zasadę przyjęto przy podziale środków przeznaczonych na poszczególne osiedla Krynicy-Zdroju.

Z roku na rok stale rośnie łączna pula środków przeznaczonych na realizację wszystkich projektów zgłoszonych do budżetu obywatelskiego.

Tab. 6. Środki przeznaczone w l. 2020-2022 na realizację projektów w ramach budżetu obywatelskiego.

	2020	2021	2022
Łączna wysokość środków	177 681,80	199 529,-	249 462,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy

---

II 7. 4. PODSUMOWANIE

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że podmioty sektora organizacji pozarządowych są bardzo ważnym i cennym partnerem władz Gminy Krynica-Zdrój w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz wykazują wysoką zdolność do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Jest przy tym mocno wskazane, aby w wyższym stopniu wykorzystać potencjał trzeciego sektora w działaniach na rzecz społeczności lokalnej również w innych sferach, niż sport i kultura.

II 8. OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy Gminy Krynica-Zdrój mają zapewniony dostęp do bardzo zróżnicowanej oferty placówek służby zdrowia, zarówno publicznych, jak i niepublicznych, w tym lekarzy specjalistów, sanatoriów i pijalni wód mineralnych. Na terenie gminy działają:

- "Medident" s.c.,
- "Opieka medyczna LOR-BRU-MED,
- "SIGNUM" Lekarze Spółka Partnerska,
- ALFA NZOZ Szpital Rehabilitacyjny im. lek. med. Bronisławy Dulkiejewicz w Krynicy-Zdroju,
- Centrum Leczenia i Rehabilitacji "Beskid",
- Centrum medyczne Jacek Ślipek,
- Fundusz Wczasów Pracowniczych Sp. z o.o. Oddział - Zespół Domów Wczasowych Krynica Zdrój - Sanatorium Uzdrowskie "Soplicowo" w Krynicy Zdroju,
- Gabinet lekarza rodzinnego "ESCU LAP" spółka jawna,
- Grupa ratownictwa medycznego F.H.U. RMED,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tyliczu,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DIAGNOSIS – Krynica,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej UNI-MEDICA Sp. z o.o.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Krynicy-Zdroju,

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krynicy-Zdroju s.c. Szpital im. Bronisławy Dulkiejewicz,
- Niepubliczny Zakład Specjalistycznej Opieki Medycznej "Medyk-Krynica" Sp. z o.o.,
- NZOZ "MAGNUS",
- NZOZ Zakład Rehabilitacji Leczniczej,
- Oddział Lecznictwa Uzdrowiskowego,
- Ośrodek rehabilitacji dziennej "LWIGRÓD",
- Ośrodek sanatoryjno-wypoczynkowy "LWIGRÓD" - szpital uzdrowiskowy,
- Ośrodek Sanatoryjno - Wypoczynkowy "LWIGRÓD",
- Pijalnie Wód Mineralnych,
- Podstacja Sądeckiego Pogotowia Ratunkowego,
- Poradnie Specjalistyczne,
- Przychodnia Lekarska ALFA sp. z o.o.,
- Przychodnia Uzdrowiskowa,
- Sanatorium Nad Kryniczanką,
- Sanatorium Uzdrowiskowe "ABATON",
- Sanatorium Uzdrowiskowe "LEŚNIK-DRZEWIARZ",
- Sanatorium Uzdrowiskowe "MIELEC" w Krynicy,
- Sanatorium Uzdrowiskowe "Nowy Dom Zdrojowy",
- Sanatorium Uzdrowiskowe "Patria",
- Sanatorium Uzdrowiskowe "Watra",
- Sanatorium Uzdrowiskowe Stary Dom Zdrojowy,
- Sanatorium Uzdrowiskowe Zgoda,
- Specjalistyczna Przychodnia Lekarska ARCUS,
- Szpital Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjny,
- Szpital uzdrowiskowo-rehabilitacyjny „Beskid”,
- Szpital Uzdrowiskowy "Nowe Łazienki Mineralne",
- Szpital Uzdrowiskowy "Stary Dom Zdrojowy",
- Szpitalny Oddział Rehabilitacji Ogólnoustrojowej,
- Zakład Opieki Zdrowotnej Spółka Jawna,
- Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków - Sanatorium "Energetyk".

II 9. BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY

II 9. 1. INSTYTUCJE

O bezpieczeństwo publiczne i porządek powszechny dba na terenie Gminy Krynica-Zdrój:

- **Policja,**
- **Straż Miejska,**
- **8 jednostek OSP, w tym 2 jednostki Tylicz i Berest należą do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego,**

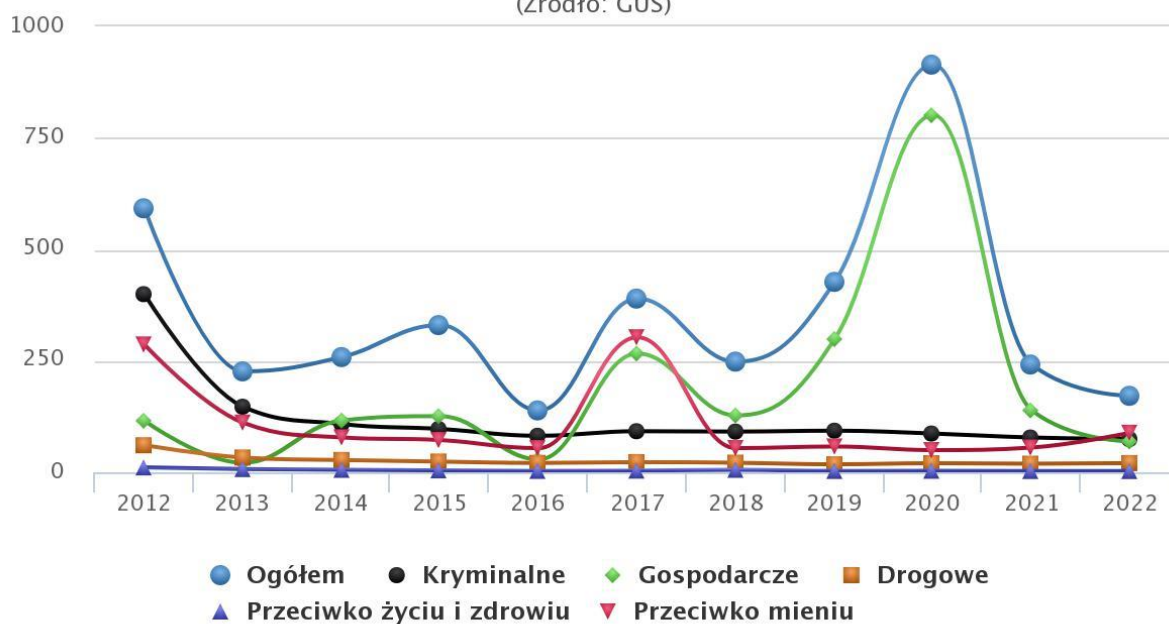
II 9. 2. PRZESTĘPCZOŚĆ

Zgodnie z danymi z GUS, w 2022 roku w gminie Krynica-Zdrój stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 171 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 10,89 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Krynica-Zdrój wynosi 73,90% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa małopolskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Krynica-Zdrój najwięcej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 5,62 (wykrywalność 58%) oraz o charakterze kryminalnym - 4,73 (wykrywalność 72%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 4,40 (65%), drogowe - 1,30 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,18 (94%).

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Krynica-Zdrój w latach 2012 – 2022

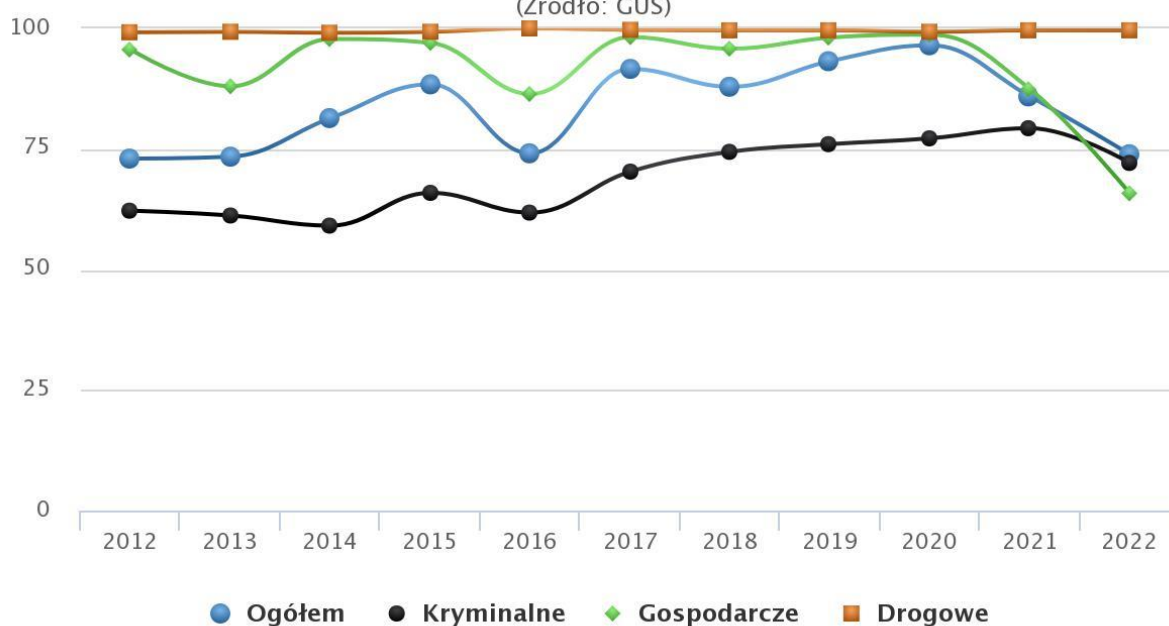
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Krynica-Zdrój w latach 2012 – 2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

II 9. 3. CZYNY ZABRONIONE ZWIĄZANE Z UŻYCIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

Liczba interwencji Straży Miejskiej związanych z nadużywaniem alkoholu oraz liczba stwierdzonych przez Straż Miejską przypadków zakłócania porządku publicznego wzrosły w ciągu trzech ostatnich lat po 12%. Natomiast liczba osób zatrzymywanych przez Straż Miejską do wytrzeźwienia wykazuje duże wahania.

Tab. 7. Działania Straży Miejskiej w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba interwencji zw. z nadużywaniem alkoholu	25	13	28
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	9	11	8
Stwierdzone przypadki zakłócania porządku publicznego	25	13	28
Spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym: Pouczenie	12	6	18
Spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym: Mandat	13	7	9

Źródło: Straż Miejska w Krynicy - Zdroju

Policja nie stwierdziła w ostatnich trzech latach żadnego przestępstwa, ani wykroczenia popełnionych przez nieletnich pod wpływem środków psychoaktywnych, ani też żadnej osoby nieletniej nie zatrzymano do wytrzeźwienia.

Ogólne tendencje rosnące wykazują za to przypadki interwencji policyjnych oraz osób zatrzymanych do wytrzeźwienia.

Tab. 8. Liczba interwencji Policji związanych z nadużywaniem alkoholu i liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba interwencji policyjnych	138	108	173
Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia	83	67	119

Źródło: Policja

Tab. 9. Przepięstwa i wykroczenia związane z użyciem środków psychoaktywnych

	2020	2021	2022
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	15	26	22
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	8	5	12
Zakłócanie porządku publicznego	19	20	14
Wypadki pw. alkoholu	1	0	1

Źródło: Policja

II 10. POMOC SPOŁECZNA

II 10. 1. OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W KRYNICY-ZDROJU

W gminie Krynica-Zdrój prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej: Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, placówki wsparcia dziennego (10), Klub Senior+, a także placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz klub seniora prowadzone przez Fundację Rozwoju Regionów.

W latach 2019-2022 wzrosła liczba pracowników zatrudnionych w OPS i innych lokalnych placówkach pomocy społecznej, jak również kadry zarządzającej.

Tab. 10. Liczba pracowników OPS w l. 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	33	32	36	38
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	1	1	3	3

Źródło: OPS

OPS w Krynicy-Zdroju spełnia ustawowy warunek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2000 osób lub 1 pracownika socjalnego na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych.

Tab. 11. Pracownicy OPS w l. 2017-2021

	Czy spełniony warunek ustawy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych
2018	Tak	16 759	269	9
2019	Tak	16 777	242	9
2020	Tak	16 640	145	9
2021	Tak	16 493	112	9
2022	Tak	15 860	56	9

Źródło: OPS

II 10. 2. BENEFICJENCI I RODZAJE ŚWIADCZONEJ POMOCY

Od 2020 r. wzrosła o 8% liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez OPS w Krynicy-Zdroju (z 341 do 368 rodzin).

Należy przy tym zauważyć, że władze gminy udzieliły pomocy 1533 rodzinom uciekającym przed konfliktem na Ukrainie, który rozpoczął się 24.02.2022 r.

Tab. 12. Rodziny korzystające z pomocy OPS w Krynicy w l. 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba rodzin ogółem	341	327	1901 (w tym 1533 rodziny z Ukrainy)
Rodziny korzystające z pomocy z powodu problemów uzależnień	2	8	6

Źródło: OPS

Od 2020 r. najbardziej popularne wśród indywidualnych beneficjentów pomocy społecznej są świadczenia pieniężne.

Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła o 6,25% ogólna liczba świadczeń i porad udzielanych klientom indywidualnym. W związku z pomocą uchodźcom ukraińskim OPS przyznał łącznie 2791 osobom świadczenia rzeczowe, pieniężne lub udzielił porad w 2022 r.

Szczegółowe dane z lat 2020-2022 zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tab. 13. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS osobom w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Świadczenia rzeczowe dla osób	348	349	552
Świadczenia pieniężne dla osób	402	384	3040
Porady	18	19	16
OGÓLEM	768	752	816 + 2791 uchodźcy ukraińscy

Źródło: OPS

Główne powody przyznawania rodzinom pomocy społecznej pozostają od trzech lat te same – na trzech pierwszych miejscach zdecydowanie dominują w takiej samej kolejności ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Ze wskazanych grup powodów jedynie w przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby rysuje się stała tendencja malejąca. Natomiast w przypadku niepełnosprawności, a zwłaszcza ubóstwa widać tendencję rosnącą (o 14,55% na przestrzeni ostatnich trzech lat).

Zdecydowanie najrzadszym powodem pomocy społecznej jest przemoc w rodzinie i sieroctwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przypadku rodzin wielodzietnych.

Tab. 14. Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Ubóstwo	158	196	181
Długotrwała lub ciężka choroba	149	138	131
Niepełnosprawność	122	131	124
Bezrobocie	82	89	70
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	40	34
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym potrzeba ochrony wielodzietności	37	40	33
Bezradność w sprawach op.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem)	12	16	15
Zdarzenie losowe	5	1	2
Alkoholizm	3	9	7
Bedomność	3	2	6
Bezradność w sprawach op.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem – w tym rodziny niepełne)	3	4	4
Bezradność w sprawach op.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem - w tym rodziny wielodzietne)	3	2	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu ZK	2	3	5
Przemoc w rodzinie	1	0	0
Sieroctwo	1	0	0

Źródło: OPS ozps

Bardzo pozytywnie należy ocenić to, że od 2017 r. stale i zauważalnie maleje wartość wskaźnika deprivacji lokalnej na terenie gminy. W ciągu sześciu lat zmalał o 1,09%.

Tab. 15. Wskaźnik deprivacji lokalnej w l. 2017-2022

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2017	3,60%
2018	3,39%
2019	3,04%
2020	2,75%
2021	2,70%
2022	2,51%

Źródło: OPS ozps

W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące przyznawania pomocy społecznej, w szczególności przyznawania zasiłków celowych, w tym specjalnych zasiłków celowych, zasiłków okresowych, zasiłków stałych. Ponadto tabela przedstawia dane o przyznawaniu pomocy w zakresie dożywiania, usług opiekuńczych, a także kwestii związanej z utrzymaniem mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej.

Tab. 16. Wydatki na pomoc społeczną w l. 2021-2022

2022 rok				
	Kwota świadczeń w zł	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe	560 271,00	80	80	98
Składki od zasiłków stałych	44 769,32	79	79	81
Zasiłki okresowe	184 292,00	114	111	156
Zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe	66 789,00	108	107	187
Domy Pomocy Społecznej	1 134 444,00	37	37	37
Dożywianie	209 486,00	199	105	329
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	226 829,00	38	36	-----
Usługi opiekuńcze	177 136,00	50	50	60
Specjalistyczne usługi opiekuńcze z zaburzeniami psychicznymi	20 526,00	3	3	3

Praca socjalna	-	-	145	310
2021 rok				
Zasiłki stałe	517 044,69	83	83	103
Składki od zasiłków stałych	45 937,05	80	80	80
Zasiłki okresowe	191 175,00	131	131	182
Zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe	122 404,00	185	185	474
Domy Pomocy Społecznej	1 20 492,16	35	35	35
Dożywianie	192 144,50	131	131	406
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	217 052,55	38	38	40
Usługi opiekuńcze	186 008,00	56	56	66
Specjalistyczne usługi opiekuńcze z zaburzeniami psychicznymi	24 948,00	3	3	3
Praca socjalna	0	0	112	243

Źródło: OPS

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat na bardzo zbliżonym poziomie utrzymuje się liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, jak również liczba dzieci i rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. Wzrastają za to koszty poniesione przez gminę na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej.

Tab. 17. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej w l. 2021-2022.

Rok	Liczba rodzin		Liczba dzieci		Koszty gminy poniesione na utrzymanie	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Pieczna zastępcza	-	-	14	17	68 369,99 zł	81 376,53 zł
Asystent rodziny	20	19	55	51	82 474,85 zł	82 673,09 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy

II 11. PROFILAKTYKA I PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM

II 11. 1. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krynicy-Zdroju działa w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizuje zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii.

Podstawowym zadaniem Komisji jest podejmowanie działań zmierzających do motywowania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia w poradni terapii uzależnień lub uczestniczenia w mitingach AA.

W dwóch poniższych tabelach przedstawiono dane dotyczące realizowania zadań ustawowych w l. 2020-2022 przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krynicy – Zdroju oraz Podkomisję interwencyjno-motywiącą.

Z danych tych wynika, że o ile **liczba posiedzeń KRPA ogółem pozostaje na tym samym poziomie, o tyle radykalnie spadła liczba posiedzeń ogólnych** (o 96% w ciągu trzech lat).

Nieznacznie zmniejszyła się liczba posiedzeń Podkomisji interwencyjno-motywiącej (o 8%), za to w **2022 r. skokowo – blisko trzykrotnie - wzrosła liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.**

Aż o 75,86% wzrosła liczba wniesionych do KRPA wniosków w sprawie skierowania na leczenie odwykowe. Ponad siedmiokrotnie wzrosła liczba wniosków kierowanych do sądu w sprawie leczenia odwykowego. Natomiast liczba rozpoczętych spraw z poziomu 45 w 2021 wzrosła do 51 w roku następnym.

W dwóch poniższych tabelach zaprezentowano szczegółowe dane z lat 2020-2022 na temat działalności Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Podkomisji interwencyjno-motywiącej.

Tab. 18. Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Posiedzenie ogółem, w tym:	25	24	25
Posiedzenia ogólne	25	2	1
Posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej	25	22	23
Przeprowadzone rozmowy	22	22	64
Kontrole punktów	0	0	41
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alk.	11	0	0

Źródło: KRPA

Tab. 19. Działalność Podkomisji interwencyjno-motywującej w l. 2020-2022 (liczba skierowanych wniosków)

		2020	2021	2022
Liczba wniosków	skierowanych do komisji o leczenie odwykowe	29	45	51
	do sądu ws. leczenie odwykowego	3	11	22
Liczba zleconych badań biegłych sądowych		0	11	22
Liczba rozpoczętych spraw		-	45	51

Źródło: KRPA

II 11. 2. RYNEK ALKOHOLOWY

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w 2022 r:

Do spożycia poza miejsce sprzedaży według zawartości alkoholu:

- do 4,5% - 70
- od 4,5 do 18% - 70
- pow. 18% - 70

Do spożycia w miejscu sprzedaży według zawartości alkoholu:

- do 4,5% - 140
- od 4,5 do 18% - 140
- pow. 18% - 140

II 12. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

II 12. 1. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zarządzeniem Nr 439.2020 Burmistrza Krynicy-Zdroju z dnia 23 czerwca 2020 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny. W skład zespołu interdyscyplinarnego weszli przedstawiciele:

- 1) Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju,
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krynicy-Zdroju,
- 3) Komisariatu Policji w Krynicy-Zdroju,
- 4) Oświaty,
- 5) Organizacji pozarządowej -Związku Emerytów i Rencistów w Krynicy-Zdroju,
- 6) Służby zdrowia,
- 7) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- 8) oraz kurator sądowy i pedagog.

Koordinacją działań Zespołu zajmuje się przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego tj. pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju. Zadaniem zespołu jest podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie w środowisku lokalnym informacji o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku pozostaje od lat niezmienna, natomiast w przypadku powołanych grup roboczych (diagnostyczno-pomocowych) rysuje się tendencja malejąca.

Tab. 20. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba powołanych grup roboczych (nie spotkań)	52	30	37

Źródło: OPS

II 12. 2. PROCEDURA NIEBIESKIE KARTY

Liczba założonych Niebieskich Kart zdecydowanie zmalała w 2021 r., aby już w roku następnym czyli 2022, powrócić do poziomu sprzed dwóch lat. Z jednej strony należy to ocenić pozytywnie, ponieważ analizując całościowo - na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba założonych Niebieskich Kart nie uległa zwiększeniu. Jednocześnie powrót w 2022 r. do stanu z okresu początku epidemii Covid-19 dostarcza niepokojących wniosków. Należy zatem nadal intensywnie i wnikliwie monitorować sytuacją w gminie.

Policja jest zdecydowanie najczęściej tą instytucją, która wszczyna procedury Niebieskie Karty.

Tab. 21. Liczba założonych Niebieskich Kart w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
OPS	1	0	7
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	1	0
Placówki służby zdrowia	0	0	0
Placówki szkolno-wychowawcze	3	1	2
Policja	33	19	28
inne	0	0	0
OGÓLEM	37	21	37

Źródło: OPS

II 12. 3. PUNKT INFORMACJI I WSPARCIA DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE W KRYNICY-ZDROJU

Począwszy od 2020 r. zmalała o 11% ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu, a o 25% rodzin z problemem alkoholowym, które korzystały z pomocy specjalistów zatrudnionych w Punkcie.

Zwraca mocno uwagę wysoki odsetek rodzin uwikłanych w przemoc na tle problemów z używaniem alkoholu. Aczkolwiek udział ten stale i wyraźnie maleje – w 2020 r. wynosił 88% ogólnej liczby rodzin, w 2021 – 78%, a w 2022 już 75%.

Tab. 22. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy w Rodzinie w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	18	19	16
W tym rodziny z problemem alkoholowym	16	15	12

Źródło: OPS

II 12. 4. PRZESTĘPCZOŚĆ PRZECIWKO RODZINIE I OPIECIE

W poniższej tabeli zebrano zbiorcze statystyki na temat wybranych kategorii czynów zabronionych przeciwko rodzinie i opiece w l. 2020-2022 na terenie Gminy.

Pozytywnie należy ocenić, że na przestrzeni analizowanych lat nie wszczęto w gminie ani jednej sprawy o rozpijanie osoby małoletniej (art. 208 k.k.), co rzecz jasna nie przesądza, że przypadki takich zachowań nie miały miejsca wśród mieszkańców gminy.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat – globalnie rzecz ujmując - wzrosła liczba zarówno wszczętych, jak i stwierdzonych przypadków znęcania się nad rodziną oraz gróźb karalnych, a zdecydowania spadła liczba wszczętych i stwierdzonych przypadków przestępstwa uchylania się od alimentów.

Tab. 23. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece na terenie gminy w l. 2020-2022

		2020	2021	2022
Znęcanie się nad rodziną	Wszczęte	9	10	12
	Stwierdzone	7	6	10
	Zakończone	9	10	12
Groźba karalna	Wszczęte	5	6	7
	Stwierdzone	3	4	4
	Zakończone	5	6	6
Rozpijanie małoletniego	Wszczęte	0	0	0
	Stwierdzone	0	0	0
	Zakończone	0	0	0
Niealimentacja	Wszczęte	22	33	17
	Stwierdzone	20	28	14
	Zakończone	22	33	17

Źródło: Policja

II 12. 5. ZDARZENIA ZWIĄZANE Z PRZEMOCĄ W RODZINIE

Liczba interwencji domowych podejmowanych przez Policję na terenie gminy, jak również liczba osób doznających i stosujących przemoc domową – po widocznym spadku w 2021 r. powróciła do stanu bardzo zbliżonego do tego, z 2020 r.

Przemocy doznają niemal wyłącznie kobiety (w 2020 było to 97% ofiar, w 2021 r. 90%, a w 2023 100%). Jedynie w 2021 r. odnotowano dwa przypadki, aby poszkodowanymi przez akty przemocy domowej były osoby małoletnie.

Natomiast przemocy dopuszczają się sami tylko mężczyźni (tylko w 2020 r. było to 97%, w następnych latach 100%).

Szczególnie zwraca uwagę bardzo wysoki odsetek sprawców dopuszczających się przemocy pod wpływem alkoholu (w 2020 było to 59%, w 2021 r. 40%, a w 2023 79%).

Tab. 24. Zdarzenia związane z przemocą w rodzinie

		2020	2021	2022
Liczba interwencji domowych Policji (ogółem)		29	20	28
Liczba interwencji domowych dot. przemocy w rodzinie		29	20	28
Liczba ofiar przemocy w rodzinie	Ogółem	29	20	28
	Kobiety	28	18	28
	Mężczyźni	1	0	0
	Małoletni do 13 r. ż.	0	1	0
	Małoletnie 13-18 r. ż.	0	1	0
Liczba sprawców przemocy domowej	Ogółem	29	20	28
	Kobiety	1	0	0
	Mężczyźni	28	20	28
	Nieletni	0	0	0
W tym sprawcy pod wpływem alkoholu	Ogółem	17	8	22
	Kobiety	1	0	0
	Mężczyźni	16	8	22
	Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji		0	2	0

Źródło: Policja

II 12. 6. INSTYTUCJE POMOCOWE

Instytucje i placówki zajmujące się na terenie gminy Krynica-Zdrój problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie to:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju,
- Sąddecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu,
- Punkt Interwencji Kryzysowej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krynicy-Zdroju,
- Punkt Informacji i Wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Krynicy-Zdroju.

II 13. DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW

Biorąc pod uwagę zmiany zachodzące w strukturze wiekowej ludności, jest wysoce uzasadnione, aby zapewnić różne formy pomocy kierowane stricte do osób starszych. Polityka senioralna ma na celu w szczególności stworzenie warunków do jak najdłuższego utrzymania seniorów we własnym środowisku oraz wyeliminowanie ryzyka marginalizacji tej grupy społecznej. Władze Gminy realizują działania dla wsparcia i wzmocnienia potencjału seniorów oraz ich aktywizowania w życiu społecznym poprzez zwiększenie seniorom dostępności do dóbr kultury, sportu oraz usług i innych dóbr niezbędnych dla osób starszych.

Wśród rozlicznych działań, które są realizowane przez władze Gminy Krynica-Zdrój z myślą o seniorach należy wskazać w szczególności, że:

1/ od 22 lutego 2022 r. w gminie Krynica-Zdrój funkcjonuje **Gminna Rada Seniorów** (powołana na mocy Uchwały nr XXXVII.296.2021 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie powołania Gminnej Rady Seniorów w Krynicy-Zdroju oraz nadania jej statutu).

2/ został wprowadzony na terenie Gminy Krynicy-Zdroju **Program Krynicka Karta Seniora**, adresowany do osób powyżej 60 roku życia i mieszkających na terenie Gminy. Posiadacze Krynickiej Karty Seniora mogą korzystać z ofert, ulg, zniżek i promocji, które są przygotowane dla nich przez Gminę oraz lokalne firmy, poprzez okazanie Karty w punktach wskazanych przez partnerów Programu. Podstawę prawną stanowi Uchwała Nr XLII.298.2017 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia na terenie Gminy Krynicy-Zdroju Programu Krynicka Karta Seniora.

3/ uruchomiono bezpłatny **system teleopieki**.

4/ **Klub Senior+ w Krynicy-Zdroju** - jest miejscem gdzie seniorzy mogą dzielić się swoim doświadczeniem i wiedzą, zdobywać nowe umiejętności, a także spędzać czas w towarzystwie rówieśników. Siedzibą Klubu jest lokal usytuowany w byłym Publicznym Gimnazjum im. prof. dra Józefa Dietla przy ul. Szkolnej 3 w Krynicy-Zdroju. Klub został uruchomiony w ramach projektu „Klub Senior+” realizowanego przez Gminę Krynica-Zdrój zgodnie z założeniami Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020.

5/ **Uniwersytet Trzeciego Wieku.**

II 14. OCHRONA ŚRODOWISKA

W celu ochrony naturalnego ekosystemu władze samorządowe realizują Gminny Program Rewitalizacji Krynicy-Zdroju na lata 2016 – 2023. Program służy wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportowym, energetycznym, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Na podstawie wskaźników wynikających z Narodowego Planu Rewitalizacji, po przeprowadzeniu badania we wszystkich miejscowościach naszej gminy, wyznaczono obszar rewitalizacji, tj. teren który charakteryzuje się najwyższą koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej, współwystępowaniem zjawisk kryzysowych w pozostałych sferach, a także szczególnego znaczenia jednostek dla rozwoju lokalnego.

II 15. WALORY PRZYRODNICZE I UZDROWISKOWE, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Gmina Krynica-Zdrój posiada bardzo wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe, które sprzyjają turystyce. Miasto leży na terenie Popradzkiego Parku Krajobrazowego, stanowi bazę wypadową w pobliskie góry. Okoliczny Beskid Sądecki pokrywają okazałe lasy, wśród których przeważają drzewostany bukowe w paśmie Jaworzyny Krynickiej, a jodłowe i świerkowe w paśmie Zimnego i Dubnego. W okolicy znajduje się 16 rezerwatów przyrody. Duże, zwarte kompleksy leśne zamieszkiwane są przez rzadkie gatunki zwierząt (niedźwiedź, żbik, wydra) i ptaków (puchacz, orlik). W lasach, na polanach i łąkach spotyka się blisko 1000 gatunków roślin. Klimat Krynicy-Zdroju ma walory klimatu podalpejskiego, wyróżnia się dużą liczbą dni słonecznych w roku oraz znacznymi wahaniami temperatury i ciśnienia atmosferycznego w ciągu doby.

Krynica-Zdrój jest obecnie dużym ośrodkiem lecznictwa uzdrowiskowego i sanatoryjnego, co zawdzięcza wysokiej jakości wodom leczniczym, wśród których na szczególną uwagę zasługuje Zuber – unikalna w skali europejskiej woda o niezwykle wysokiej mineralizacji. Liczne ośrodki sanatoryjne znajdujące się w Krynicy-Zdroju są wyposażone

w urządzenia zabiegowo-lecznicze. Wody lecznicze - szczawy – są udostępnione przez 6 naturalnych źródeł i 19 odwiertów. Obecnie wody te można kosztować w czterech czynnych pijalniach wód:

1. Pijalnia Główna (wody: Słotwinka, Jan, Tadeusz, Zdrój Główny i Zuber) usytuowana w centrum krynickiego deptaka, wybudowana w 1971 r. a w latach 2013-14 gruntownie zmodernizowana

2. Pijalnia Mieczysław (woda: Mieczysław) na deptaku w Starym Domu Zdrojowym

3. Pijalnia Jana (wody: Jan i Józef) pod dolną stacją kolejki terenowej na Górę Parkową; w 2019 r. gruntownie odremontowana

4. Pijalnia w Starych Łazienkach Mineralnych (wody: Słotwinka, Jan, Tadeusz, Zdrój Główny i Zuber) położona przy wylocie deptaka od ulicy Kraszewskiego.

Krynica-Zdrój to nie tylko uzdrowisko, to także prężnie rozwijające się centrum sportowe (głównie sporty zimowe), turystyczne, rekreacyjne, kongresowe i kulturalne. Corocznie w uzdrowisku organizuje się wiele imprez o zasięgu krajowym i międzynarodowym, seminaria polityczne i naukowe, międzynarodowe spotkania ludzi kultury, sztuki, biznesu i polityki, plenery artystyczne, występy zespołów.

Na dzień przyjęcia niniejszej Strategii w gminie funkcjonuje **19 klubów sportowych**⁷.

O zapewnienie warunków do uprawiania sportu i rekreacji dba **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krynicy-Zdroju, który w imieniu Gminy Krynicy-Zdroju zarządza bazą sportowo-rekreacyjną. Dla mieszkańców i turystów są dostępne następujące obiekty:**

- hala sportowo-widowiskowa w Krynicy-Zdroju,
- stadion piłkarski z bieżnią w Krynicy-Zdroju,
- boisko ze sztuczną nawierzchnią w Krynicy-Zdroju przy ul. Źródłana,
- boisko piłkarskie z naturalną nawierzchnią w Krynicy-Zdroju przy ul. Zieleniewskiego,
- kompleks sportowo-rekreacyjny Czarny Potok w Krynicy-Zdroju,
- trasy sportowo-rekreacyjne na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju,
- tor saneczkowy na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju,
- otwarte lodowiska sezonowe w Krynicy-Zdroju przy ul. Czarny Potok oraz w Tyliczu,
- kompleks sportowy Orlik w Mochnacze Wyżnej,
- boiska ze sztuczną i naturalną nawierzchnią w Tyliczu,

---

⁷ <https://www.krynica-zdroj.pl/pl/349/0/kluby-sportowe.html>

- boiska ze sztuczną i naturalną nawierzchnią w Muszynie,
- boiska ze sztuczną i naturalną nawierzchnią w Bereście,
- boisko z naturalną nawierzchnią w Polanach,
- boisko ze sztuczną nawierzchnią w Piorunce.

III. DIAGNOZA PROFILAKTYCZNA NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

III 1. METODOLOGIA I GRUPA BADANA

W 2023 r. została zrealizowana diagnoza na zlecenie Gminy mająca na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród jej mieszkańców.

Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- rozpoznania problemów społecznych występujących wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu występujących problemów społecznych,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców Gminy na temat problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy, korzystania z Internetu oraz profilaktyki. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych: dorosłych mieszkańców Gminy, uczniów oraz pracowników instytucjonalnych. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

Badania wśród wszystkich grup zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. Wśród wszystkich grup badawczych zostały przeprowadzone za pomocą techniki CAWI (*Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Przed przystąpieniem do ankietowania uczniów, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informację o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Triangulacja pozwala na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Pojęcie to zostało po raz pierwszy zdefiniowane przez Normana Denzina. Definiuje ją jako połączenie metodologii w badaniu jakiegoś zjawiska. Wyróżnia dwa rodzaje triangulacji metod badawczych: triangulację wewnątrzmetodyczną oraz triangulację międzymetodyczną. Triangulacja wewnątrzmetodyczna polega na korzystaniu z wielu technik w ramach jednej metody, a międzymetodyczna korzysta z wielu technik różnych metod badawczych.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Krynica-Zdrój wśród losowo dobranych przedstawicieli trzech grup reprezentujących lokalne środowiska społeczne:

- 1) dorośli mieszkańcy (100 osób),
- 2) dzieci i młodzież szkolna:
  - z klas 4-6 SP (79 osób),
  - z klas 7-8 SP (74 osoby),
- 3) personel ośrodka pomocy społecznej (13 osób).

III 2. LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – PODSUMOWANIE ANKIET

- Za najistotniejsze problemy społeczne w opinii mieszkańców należy uznać przede wszystkim problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi), zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży, długotrwałe choroby, uzależnienie od alkoholu, izolacja społeczna osób starszych, uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej, niepełnosprawność, uzależnienia behawioralne i brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy. Za najmniej istotne problemy ankietowani uznali bezdomność, uzależnienie od narkotyków i bezradność osób w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego.

- Na podstawie badania ankietowego określono, że najpowszechniejszy nałóg wśród mieszkańców gminy to uzależnienie od alkoholu. Pozostałe nałogi czyli uzależnienie od dopalaczy i uzależnienie od narkotyków większość ankietowanych uznała za rzadkie lub „dość rzadkie”.
- Ponad połowa badanych dorosłych mieszkańców deklaruje, że nie zna nikogo, kto zażywałby substancje odurzające. Nie sposób jednak zignorować faktu, że blisko 1/3 badanych twierdzi, że zna od 2 do 5 takich osób.
- Ponad dwie piąte mieszkańców ocenia przeciętnie współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi, a ponad jedna piąta – źle
- Mieszkańcy w większości krytycznie oceniają wypełnianie swoich obowiązków wobec lokalnej społeczności przez instytucje z terenu gminy. Tylko jedna instytucja – OSP – uzyskała w większości pozytywne oceny. Na drugim miejscu pod tym względem uplasował się Klub Sportowy. Ocena pozytywna górowała nad dostateczną i negatywną jeszcze tylko wobec rady sołectkiej. Ocena dostateczna przeważała nad innymi w przypadku takich instytucji jak: Centrum Kultury, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia i Ośrodek Pomocy Społecznej. Z kolei wyraźnie więcej ocen negatywnych - „niewystarczająco”, ale bez ocen „dostatecznie” – niż pozytywnych zebrały następujące instytucje: radni, burmistrz i placówki służby zdrowia.
- Większość mieszkańców w ciągu ostatniego roku brała udział w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy. Wśród przyczyn braku uczestnictwa w w/w imprezach ankietowani najczęściej podawali brak wolnego czasu, brak zainteresowania z ich strony i brak publicznej informacji o takiej ofercie kulturalnej. Świadczy to o tym, że możliwe jest zwiększenie udziału mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych poprzez poszerzenie ich oferty i lepszą ich promocję w mieście i w lokalnych mediach. Podobna konkluzja nasuwa się z wyrażonego przez ponad połowę mieszkańców przekonania, iż o większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie nie jest właściwie zaspokajana.
- Do usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych mieszkańcy zaliczyli w pierwszej kolejności: profilaktykę uzależnień, a dalej opiekę społeczną, transport osobowy, handel i usługi oraz bezpieczeństwo publiczne.
- Prawie połowa mieszkańców „raczej dobrze” ocenia poziom opieki zdrowotnej w gminie, ale ponad jedna trzecia ocenia ją źle.
- Prawie dwie trzecie ankietowanych nie ma wyrobionego zdania o polityce mieszkaniowej gminy. Jedna piąta ocenia ją „raczej dobrze”, a prawie jedna ósma „raczej źle”.
- Ponad trzy czwarte mieszkańców nie korzystało w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej.
- Spośród osób, które korzystały ze świadczeń OPS-u połowa czyniła to z powodu niepełnosprawności, jedna trzecia z powodu życia w niepełnej rodzinie.

- Niemal dwie piąte osób dobrze ocenia sytuację seniorów w gminie. Zdecydowana większość badanych uważa, że oferta działań dla seniorów w gminie Krynica-Zdrój jest wystarczająca. Prawie jedna trzecia jest odmiennego zdania.
- Ponad dwie piąte ankietowanych uważa, że osoby niepełnosprawne znajdują w gminie akceptację. Prawie jedna ósma ma odmienną opinię, a prawie połowa nie ma zdania w tej sprawie.
- Większa część osób nie wie czy osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy. Prawie tyle samo osób uważa, że osoba niepełnosprawna nie może znaleźć pracy na terenie gminy, bo albo nie ma dla nich odpowiednich ofert pracy.
- Najczęstszym źródłem utrzymania gospodarstwa domowego mieszkańców gminy jest praca w sektorze prywatnym i sektorze publicznym. Prawie jedna szósta ankietowanych pozostaje na utrzymaniu członka rodziny.
- Zdecydowana większość mieszkańców ocenia swoje warunki mieszkaniowe jako dobre lub bardzo dobre, niemal jedna trzecia jako zadowalające. Gorzej wypada ocena sytuacji materialnej gospodarstwa domowego: niewiele ponad połowa postrzega ją jako dobrą lub bardzo dobrą, ponad jedna trzecia jako zadowalającą.
- Ponad dwie trzecie ankietowanych pracuje zawodowo, a niemal jedna trzecia nie posiada legalnej pracy lub w ogóle nie pracuje zarobkowo.
- Spośród osób, które nie posiadają pracy połowa za powód takiego stanu rzeczy podaje brak miejsc pracy w gminie, niemal jedna trzecia potrafi sobie poradzić bez pracy, a ponad jedna piąta wini za to trudne warunki dojazdu do miejsca pracy.
- Z powyższego wynika, że ponad dwa razy mniej osób korzysta ze środków pomocy społecznej niż nie posiada legalnej pracy. Odsetek szarej strefy wśród mieszkańców gminy nie jest jednak wysoki – 2% na 100 przebadanych mieszkańców. Większość osób skarży się na brak odpowiednich dla nich miejsc pracy, co w kontekście najczęstszego powodu korzystania z pomocy społecznej – niepełnosprawności, nasuwa podejrzenie o brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych stanowi niebagatelny problem w gminie. Taka konkluzja koresponduje z wynikami z poprzedniego pytania, które pokazują, że w sumie ponad dwie piąte mieszkańców uważa, że osoba niepełnosprawna nie może znaleźć pracy na terenie gminy, bo albo nie ma dla nich odpowiednich ofert pracy albo pracodawcy nie chcą zatrudniać osób niepełnosprawnych.
- Większość badanych ocenia wzajemne relacje z najbliższymi sąsiadami jako poprawne, a prawie jedna trzecia jako bardzo dobre.
- Dwie trzecie mieszkańców czuje się bezpiecznie na terenie gminy Krynica-Zdrój. Prawie co siódmy mieszkaniec gminy nie czuje się bezpiecznie.
- Większość mieszkańców nie zna w swoim otoczeniu osób (ani osobiście ani „ze słyszenia”) doświadczających przemocy w rodzinie. Prawie jedna trzecia ma takie podejrzenia, a jedna szósta je potwierdza.

- Prawie dwie trzecie mieszkańców nie wie, gdzie w ich rejonie zamieszkania może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy. Tylko ponad jedna trzecia z nich posiada taką wiedzę.
- Badając zagadnienie przemocy w rodzinie tylko dwa spośród zaproponowanych twierdzeń znalazły poparcie wśród ankietowanych: ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna oraz, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Najwięcej osób nie zgadza się z następującymi stwierdzeniami: przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy, przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać, policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych oraz, że przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.
- Odnośnie wychowania dzieci stwierdzenie „aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się z dezaprobatą zdecydowanej większości respondentów. Jednakże 15% badanych zgadza się z takim poglądem. Twierdzenia, iż kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu sobie lepiej radzić w przyszłości spotkało się z odrzuceniem jeszcze większej części badanych – 94%. Z kolei twierdzenie, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie, choć zostało odrzucone przez zdecydowaną większość badanych, to już bez przewagi zdecydowanego sprzeciwu. Niższy wynik dezaprobaty dla ostatniego pytania w porównaniu z poprzednim może świadczyć o tym, że, iż respondenci popierający łagodne stosowanie kar fizycznych (tzw. „klapsa”) nie czynią tak z powodu jakiejś chorobliwej chęci znęcania się nad własnymi dziećmi czy ograniczonej wizji „hartowania przez kary”. Bardziej prawdopodobną interpretacją wydaje się w związku z tym chęć dyscyplinowania dzieci, używając do tego „od czasu do czasu” klapsa. Mniejszy opór, choć znów z przewagą sprzeciwu zdecydowanego wykazują ankietowani wobec stwierdzenia, że dziecko powinno bać się rodziców, bo wtedy łatwiej o jego posłuszeństwo i szacunek dla nich. Większość badanych, ale już w mniejszym stopniu zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Takiemu rozwiązaniu sprzeciwia się ponad jedna trzecia mieszkańców. Jeszcze mniej osób uważa, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców. Odmiennego zdania jest ponad dwie piąte mieszkańców.
- Niemal połowa mieszkańców nie zaobserwowała żadnych zmian w zachowaniu swojego dziecka odkąd wybuchła epidemia koronawirusa. Prawie co czwarty rodzic zauważył, że jego dziecko stało się bardziej wycofane i apatyczne. Jedna czwarta badanych nie posiada dzieci.
- U prawie dwóch trzecich respondentów okoliczności izolacji społecznej wywołanej epidemią koronawirusa nie spowodowały zmiany nastroju. Jednak pogorszył się on u prawie jednej trzeciej
- Ponad dwie trzecie badanych dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Przeciwnego zdania jest mniej niż jedna trzecia mieszkańców. Ci badani, którzy dostrzegają potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych najczęściej wskazywali na potrzebę warsztatów profilaktycznych dla

uczniów, pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji (jedna czwarta) oraz wsparcia psychologicznego dla rodzin.

III 3. PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – PODSUMOWANIE ANKIET

- Najmłodszy uczniowie (klasy 4-6) w znaczącej większości oceniają swoje relacje z rodzicami jako poprawne. Podobnie pod tym względem wypadają relacje rówieśnicze – 86% ocenia je pozytywnie, przy czym mamy tutaj przewagę ocen „dobrych” nad „bardzo dobrymi”. U starszych uczniów (klasy 7-8) relacje z rodzicami / opiekunami i rówieśnikami znajdują nieco lepszą ocenę. Relacje z rodzicami w sumie aż 87% uczniów ocenia pozytywnie, zaś kontakty z rówieśnikami u 88% badanych wyglądają dobrze.
- Trochę gorzej uczniowie postrzegają swoje relacje z nauczycielami. Ponad trzy czwarte najmłodszych uczniów widzi je w pozytywnym świetle. Z kolei jedna piąta uczniów ocenia swoje kontakty z nauczycielami „ani dobrze, ani źle”. Nieco gorzej przedstawiają się relacje z nauczycielami wśród starszych uczniów: mniej niż trzy czwarte uważa je za poprawne.
- Na pytanie o spożywanie alkoholu przez rówieśników, odpowiedzi twierdzącej udzieliła aż jedna trzecia uczniów klas 7-8 i 14% ich młodszych kolegów.
- Uczniowie w obu przedziałach wiekowych najczęściej podają, że oni samo lub ich rówieśnicy spożywają alkohol podczas spotkań w plenerze lub na imprezach i dyskotekach.
- Młodszy uczniowie zazwyczaj nie znają powodów, które kierują innymi uczniami do sięgania po alkohol (42%), a jeżeli już znają, to jest najczęściej podają „chęć zaimponowania innym” (34%). Ta sama przyczyna jest najczęściej wskazywana przez uczniów z klas 7-8.
- Zapytani o częstotliwość spożywania alkoholu, tylko 8% uczniów z klas 7-8 i 4-6 przyznało, że w ogóle alkohol przyjmuje, co tym ostatnim zdarza się rzadziej niż raz w miesiącu, a tym pierwszym albo co najmniej raz w tygodniu (3%) albo rzadziej niż raz w miesiącu (5). Przytłaczająca większość uczniów w obydwu przedziałach klasowych (po 92%) w ogóle nie spożywa alkoholu.
- Ponad połowa uczniów z klas 4-6 nie zgadza się ze stwierdzeniem, że w ich miejscowości są miejsca, w których nieletni mogą nabyć alkohol. Ten odsetek wzrasta wraz wiekiem. Jednakże wraz z wiekiem rośnie też odsetek uczniów którzy przyznają, że w ich miejscowości są miejsca, w których nieletni mogą nabyć alkohol.
- Jedna dziesiąta młodszych uczniów ulega złudnemu pogładowi, że „piwo to nie alkohol” i zgadza się z tym podobna ilość starszych uczniów.

- Ponad jedna czwarta uczniów z klas 7-8 i 18% z klas 4-6 podaje, że ich rówieśnicy palą papierosy. Niemniej większość nie ma takiej wiedzy.
- Blisko jedna dziesiąta młodszych wychowanków i ponad jedna piąta ich starszych kolegów przyznała, że tylko raz spróbowała papierosa. Niemniej więcej młodszych (4%) niż starszych (1%) uczniów pali papierosy od czasu do czasu. Potwierdza się tutaj tendencja, że palenie papierosów jest powszechniejsze wśród starszej uczniów.
- Wśród młodszych uczniów palących papierosy jedna dziesiąta pali od 11-20 papierosów dziennie, a dwa razy więcej uczniów pali mniej niż 1 papieros dziennie. Wśród starszych kolegów i koleżanek zdecydowanie przeważają nałogowi palacze, którzy wypalają ponad 20 papierosów dziennie
- Ci uczniowie, którzy uprzednio przyznali się, że spróbowali palenia papierosów, twierdzą, w przypadku młodszych uczniów, że skłoniła ich do tego „chęć spróbowania czegoś nowego” i namowa znajomych. Z kolei uczniowie z klas 7-8 wśród najczęstszych motywów podali w takim samym stopniu (po 17%) „chęć spróbowania czegoś nowego” i „chęć zaimponowania w towarzystwie”.
- W przeciwieństwie do doświadczeń z alkoholem i papierosami, zdecydowanie dużo mniejsza część uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy mają kontakt ze środkami odurzającymi. Tylko 1% młodszych uczniów i 4% starszych przyznało, że mieli kontakt z narkotykami lub dopalaczami.
- Uczniowie w zdecydowanej większości nie mają wiedzy co do możliwości nabycia narkotyków i dopalaczy w ich środowisku. Istnieje jednak zauważalna grupa, która deklaruje, że jest to zadanie trudne, co może wskazywać na pewien odsetek badanych uczniów, którzy próbowali pozyskać takie substancje. Zauważmy, że odsetek ten maleje wraz z wiekiem w przeciwieństwie do osób, które uważają, że jest to zadanie łatwe.
- Większość uczniów prezentuje prozdrowotne poglądy na temat napojów energetycznych uważając je w zdecydowanej większości za niezdrowe. Mimo tak krytycznej oceny tych napojów do ich spożywania przyznaje się ponad jedna trzecia uczniów starszych i ponad jedna piąta ich młodszych kolegów i koleżanek. Spożywanie napojów energetycznych częściej przydarza się uczniom starszym niż młodszym.
- Największa część uczniów deklaruje, że spędza czas przy komputerze do 4 godzin dziennie lub do 2 godzin dziennie. Wraz z wiekiem rośnie więc liczba uczniów, którzy nie korzystają z komputera lub korzystają do 2 godzin dziennie. Z kolei młodszy uczniowie przeważają wyraźnie w najczęstszym korzystaniu z komputera: do 6 godzin.
- Prawie połowa uczniów deklaruje, że tygodniowa przerwa w dostępie do Internetu sprawiłaby, że czuliby się niezbyt dobrze i trudno byłoby im to wytrzymać. Powyższe dane należy potraktować jako wyraźne symptomy uzależnienia młodych ludzi od dostępu do Internetu.
- Popularność gier komputerowych maleje wraz z wiekiem – jedna czwarta uczniów z klas 4-6 i 61% uczniów z klas 7-8 deklaruje, że nie spędza w ten sposób czasu wolnego.

- Badani uczniowie w większości nie grają w gry internetowe na pieniądze, aczkolwiek wraz z wiekiem odsetek grających zauważalnie się podnosi.
- Największa część badanych uczniów w obu grupach wiekowych korzysta z telefonu najczęściej łącznie w dwóch przedziałach czasowych tzn. od 4 do 5 godzin dziennie i od 2 do 3 godzin dziennie.
- Najczęstszym celem używania smartfona przez uczniów w klasach 7-8 jest korzystanie z aplikacji – czyni tak prawie jedna trzecia z nich, zaś uczniowie z klas 4-6 korzystają z telefonu lub smartfona głównie dla kontaktu ze znajomymi w mediach społecznościowych.
- Ciekawym wnioskiem jest, iż poglądy na temat uzależnień behawioralnych nie ewoluują znacząco wraz z wiekiem. Młodszy i starsi uczniowie najczęściej dostrzegają w swoim otoczeniu problem nadmiernego używania smartfona i mediów społecznościowych. Drugim najbardziej zauważanym przez uczniów rodzajem uzależnienia jest siecihoizm. Trzecim rodzajem uzależnienia w obu kategoriach wiekowych jest zakupohizm.
- Pozytywnie nastraja fakt, że prawie trzy czwarte uczniów w obu badanych przedziałach wiekowych deklaruje, że nie padła w szkole ofiarą przemocy ani fizycznej ani psychicznej.
- Podobną tendencję widzimy przy analizie rodzaju doświadczanej przemocy – starsi uczniowie częściej niż ich młodszy koledzy i koleżanki spotykają się z przemocą fizyczną i psychiczną.
- Uczniowie w zdecydowanej większości nie doświadczają przemocy w domu.
- Z pozyskanych odpowiedzi wynika, że, po pierwsze, ankietowani uczniowie w obu przedziałach wiekowych mieli styczność z wszystkimi wymienionymi, najczęściej spotykanymi w sieci formami cyberprzemocy, aczkolwiek w bardzo różnym stopniu. Po drugie, uczniowie starsi, w klasach 7-8 częściej mają do czynienia z przejawami cyberprzemocy.
- Najwięcej, bo ponad połowa uczniów z klas 4-6 SP i 64% z klas 7-8 twierdzi, że zaobserwowali u innych osób lub sami doświadczali udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie. Podobnie często stawali się oni obiektem wiadomości z przezwiskami i obelgami osobiście lub ich koledzy lub koleżanki. Starsi uczniowie znacznie częściej niż ich młodszy koledzy doświadczali tzw. „hejtingu” czyli kierowania wobec nich, zazwyczaj na publicznych forach i czatach oraz w mediach społecznościowych, obraźliwych i złośliwych komentarzy *ad personam*. Z kolei trzecią najczęstszą formą cyberprzemocy w młodszej grupie wiekowej jest włamanie się na konto np. portalu społecznościowym.
- Zarówno młodszy jak i starsi uczniowie najczęściej spędzają czas wolny ze znajomymi z klasy i szkoły. Starsi uczniowie częściej spędzają wolny czas ze znajomymi spoza szkoły (30%) niż ich młodszy koledzy i koleżanki (24%). Odwrotny trend widzimy przy spędzaniu czasu z rodziną – częściej czynią to młodszy uczniowie niż starsi. Powyższe wyniki odzwierciedlają ogólne tendencje rozwojowe człowieka i jego socjalizację.

- Najbardziej zadowoleni z lokalnej oferty spędzania czasu wolnego są młodsi uczniowie – prawie jedna trzecia z nich, podczas gdy starsi są znacznie bardziej krytyczni.
- Jeżeli chodzi o sugestie usprawnień w tym zakresie, największa grupa popiera pomysł zwiększenia liczby obiektów sportowych i tworzenia parków i terenów zielonych. Starsi uczniowie zwracają też uwagę na brak takich miejsc dla dzieci i młodzieży jak kluby i świetlice.

III 4. BADANIA PRACOWNIKÓW OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ – PODSUMOWANIE ANKIET

- Za najpoważniejsze problemy w gminie pracownicy OPS uznali wskazując jako „bardzo istotne” następujące kwestie: biedę i ubóstwo, bezrobocie, uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej oraz uzależnienie od alkoholu (po 54%), a także w równym stopniu niepełnosprawność, problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi) i przemoc domową.
- Nie można wyróżnić mniej lub bardziej pilnej i potrzebnej propozycji wsparcia dla mieszkańców gminy, gdyż wszystkie z przedstawionych zyskały takie same oceny w oczach pracowników OPS.
- Prawie jedna trzecia pracowników OPS zgadza się w pełni z twierdzeniem, że pomoc społeczna pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym. Częściowo zgadza się z tym ponad połowa z nich.
- Zdecydowana większość osób zgadza się z twierdzeniem, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej.
- Ponad trzy czwarte ankietowanych dobrze ocenia współpracę władz gminy z OPS potwierdzając, że władze gminy wychodzą na przeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom. Jednak przeciwnego zdania jest niemal jedna czwarta badanych. Należałoby zatem uwzględnić uwagi tej krytycznej części, na co daje możliwość kolejne pytanie o najbardziej potrzebne działania.
- Wszyscy ankietowani zgodnie przyznają, że istnieje potrzeba realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- W pytaniu uszczegóławiającym za najbardziej potrzebne działanie ponad połowa ankietowanych uznała wsparcie psychologiczne dla rodzin, a niemal jedna trzecia - otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień.
- Ponad trzy piąte badanych (62%) uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie Krynica-Zdrój jest zaspokajana.

- Zdaniem większości ankietowanych usługi społeczne, które wymagają większej uwagi władz gminnych to: profilaktyka uzależnień (69%), mieszkalnictwo (54%), oraz już w mniejszym stopniu transport osobowy, jeśli chodzi o jakość i ilość połączeń (46%), a także opieka zdrowotna (38%).
- W świetle świadczenia usług społecznych dla mieszkańców gminy niewątpliwie pozytywnie nastraja fakt, że ponad trzy czwarte pracowników OPS nie odczuwa wypalenia zawodowego. Jednak z problemem tym boryka blisko jedna czwarta z nich. Co ciekawe, proporcje te pokrywają się z odpowiedziami na wcześniejsze pytanie o to czy władze gminy wychodzą na przeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom. Mogłoby to sugerować, że to właśnie słaba współpraca między władzami gminy a OPS wywołuje u części pracowników OPS uczucie wypalenia zawodowego.

III 5. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA

- Należy kontynuować działania zapewniające wsparcie rodzin w pełnieniu ich funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji społecznych, opiekuńczych i wychowawczych. Gmina dzięki stałemu monitorowaniu czynników zagrażających prowadzeniu procesu kształcenia i wychowania, powinna zapewniać dzieciom i młodzieży dostęp do edukacji i umożliwić im wszechstronny rozwój, w tym poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych oraz ubogacanie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży. Jest zalecane, aby gmina nadal zapewniała pomoc finansową i rzeczową m.in. dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzin i opiekunów faktycznych.
- W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy uwzględnić problematykę uzależnień behawioralnych. W ramach lokalnej polityki społecznej należy upowszechniać wiedzę wszystkich grup wiekowych na temat zagrożeń związanych z rozwojem nowoczesnych technologii komunikowania, w których mieszczą się nie tylko uzależnienia od zachowań, ale również szerokie spektrum form cyberprzemocy.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych. Kampania powinna uwzględniać również informacje dla mieszkańców Gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).

- Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.
- W świetle uzyskanych odpowiedzi z pewnością należy uwzględnić w założeniach gminnej polityki społecznej przeciwdziałanie problemowi przyjmowania środków psychoaktywnych, a także działania pomocowe dla osób i rodzin dotkniętych problemami tego rodzaju uzależnień.
- Organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Zwróćmy ponadto uwagę, że alkohol to substancja, do której uczniowie mają dostęp o wiele prostszy, niż do narkotyków i dopalaczy. Jego spożywanie jest również dużo bardziej tolerowalne i traktowane niejednokrotnie jako nieodłączny element tradycji oraz kultury. W związku tym należy prowadzić kampanie informacyjne i wydarzenia o charakterze profilaktycznym, prowadzone przez specjalistów, skierowane do ogółu mieszkańców, podczas których będą mieli oni okazję zapoznać się ze specyfiką problemów i sposobami ich przeciwdziałania. Jeśli uczniowie nie otrzymują informacji od osób dorosłych, że tego typu zachowania nie powinny być akceptowane, mogą zacząć z biegiem czasu włączać je, mniej lub bardziej świadomie, w repertuar własnych zachowań. Niebagatelna rola w przeciwdziałaniu tego typu sytuacjom przypada szkołom i nauczycielom mających kontakt z rodzicami, ale także władzom samorządowym, które mogą postarać się włączyć w lokalne programy przeciwdziałania problemom uzależnień oddziaływania skierowane na edukację i promocję zachowań pożądanых u rodziców oraz pozostałych mieszkańców gminy. Grupa rówieśnicza stanowi nieodłączny element prawidłowego rozwoju społecznego nastolatków, dzięki której nabywają umiejętności komunikacyjnych, empatii, pracy w grupie itp. Ważne przy tym, by środowisko szkolne, rodzinne itd. umożliwiała młodym ludziom spędzanie wolnego czasu w sposób, który będzie dla nich bardziej atrakcyjny niż np. wspólne picie alkoholu. Warto, więc zadbać o dostępność różnego rodzaju zajęć sportowych oraz rozwijających inne pasje i hobby oraz organizację różnego rodzaju akcji i wydarzeń, które będą mogły być alternatywą dla spotkań „zakrapianych” alkoholem czy innymi używkami (należy tutaj zaznaczyć, że spotkania ze znajomymi stanowią dla prawie połowy uczniów główny sposób spędzania wolnego czasu). Równie przydatne będzie organizowanie szkolnych warsztatów, podczas których młodzież będzie mogła wspólnie wypracowywać pożądane postawy wobec zagrożeń.
- Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań

i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.

- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu
- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Należy kontynuować i zintensyfikować działania profilaktyczne i zaradcze w kierunku zapobiegania rozwijaniu się i utrwalaniu uzależnień, w tym alkoholowych, jak również zjawiska picia alkoholu w sposób ryzykowny i szkodliwy.
- W miarę możliwości należy zrealizować te formy działań profilaktycznych, które najchętniej wskazali ankietowani mieszkańcy: warsztaty profilaktyczne dla uczniów, pomoc w integracji dzieci po okresie izolacji oraz wsparcie psychologiczne dla rodzin. Tym bardziej, że wskazania dorosłej części populacji korespondują z opinią wyrażoną przez ankietowanych pracowników pomocy społecznej, którzy do tej listy dodali jeszcze konsultacje z terapeutą uzależnień.
- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.
- Należy w dalszym ciągu dbać o zapewnienie warunków odpowiednich do integracji społecznej mieszkańców i aktywnego spędzania czasu wolnego.
- Korzystając z tak silnej podstawy w postaci więzów sąsiedzkich, jest rekomendowane, aby promować w społeczności lokalnej ideę wolontariatu oraz samopomocy sąsiedzkiej, zwłaszcza w celu pomocy samotnym seniorom oraz osobom i rodzinom w trudnej sytuacji materialno-bytowej.
- Należy podjąć starania w kierunku poprawy jakości i dostępności usług w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego. Gmina powinna nadal realizować przedsięwzięcia w sferze promowania zdrowego trybu życia. Celowi temu powinno przysłużyć się rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie ochrony zdrowia oraz podnoszenie kompetencji kadr medycznych i innych specjalistów uczestniczących w realizacji działań profilaktycznych na rzecz opieki medycznej, w tym psychiatrycznej.

- Należy nadal zapewniać seniorom warunki do udziału w życiu społecznym oraz zawodowym, w tym poprzez udzielanie wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. Należy nadal rozwijać i urozmaicać ofertę spędzania czasu wolnego kierowaną do osób starszych.
- Ponadto jest zalecane, aby rozważyć podjęcie starań w celu wspierania działalności Gminnej Rady Seniorów Gminy Krynica-Zdrój.
- Należy zapewnić sprawny system służący wspieraniu i aktywizowaniu zawodowemu oraz społecznemu osób niepełnosprawnych. Wsparcie nie powinno ograniczać się do zapewnienia oferty pomocy finansowej, rzeczowej i medyczno-opiekuńczej, ale również obejmować działania promujące zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym w warunkach pracy chronionej, tak aby pracodawcy chętniej zatrudniali takie osoby w swoich firmach.
- Należy zapewnić dzieciom i młodzieży dostęp do edukacji na możliwie najwyższym poziomie oraz umożliwić im wszechstronny rozwój zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i potrzebami.
- Jest zalecane, aby nadal podejmować działania profilaktyczne oraz upowszechniać wiedzę o mechanizmach uzależnień, w szczególności wśród przedstawicieli młodego pokolenia. Gminna powinna m.in. zapewniać uczniom i osobom dorosłym alternatywne formy spędzania wolnego czasu. Należy w tym zakresie uwzględnić w miarę możliwości preferencje wyrażone w ankietach kierowanych do uczniów.
- Najbardziej zadowoleni z lokalnej oferty spędzania czasu wolnego są młodszy uczniowie – prawie jedna trzecia z nich (31%), podczas gdy starsi są znacznie bardziej krytyczni (12%). Jeżeli chodzi o sugestie usprawnień w tym zakresie, największa grupa popiera pomysł zwiększenia liczby obiektów sportowych i tworzenia parków i terenów zielonych. Starsi uczniowie zwracają też uwagę na brak takich miejsc dla dzieci i młodzieży jak kluby i świetlice.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (*Strengths - Weakness - Opportunities - Threats*) jest podstawą do zdiagnozowania i sformowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Efektywnie ukazuje mocne i słabe strony lokalnego systemu pomocy społecznej oraz przedstawia szanse i zagrożenia jakie mogą wystąpić.

Tab. 25. Analiza SWOT Gminy Krynia-Zdrój w zakresie polityki społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • baza edukacyjna, turystyczna i sportowa, • wysokie walory przyrodnicze – status uzdrowiska, • szeroka oferta kulturalna, • dbałość o zabytki i dziedzictwo kultury. • aktywna postawa władz gminy wobec działań na rzecz społeczności mieszkańców, opracowywanie diagnoz oraz realizowanie programów profilaktycznych i pomocowych, • otwartość ośrodka pomocy społecznej i samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, • istniejąca świadomość wśród lokalnych władz i kadr pomocy społecznej, potrzeby partnerstwa z organizacjami pozarządowymi • malejąca liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej • wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych, • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcji w rodzinie, • działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego, • działania sprzyjające partycypacji (konsultacje, gminna rada seniorów, miejska rada działalności pożytku publicznego), • dobra współpraca i wymiana informacji pomiędzy instytucjami, • właściwie rozpoznane środowisko rodzin, które wymagają wsparcia, • dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej, • funkcjonowanie grupy samopomocowej Al-Anon i Alateen, • Funkcjonujące w gminie instytucje z obszaru polityki społecznej (Dom pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyuczona bezradność w środowiskach dotkniętych zjawiskami patogennymi, • występowanie postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej, • występowanie zjawiska przemocy domowej i problemów z nim związanych, • migracja do większych ośrodków miejskich osób młodych z wysokim potencjałem intelektualnym i zawodowym, • pokoleniowe uzależnienie od korzystania z pomocy społecznej, • długa procedura skierowania osób na leczenie, • brak skutecznych działań wspierających powrót na rynek pracy osób nieposiadających kwalifikacji, • istnienie barier utrudniających udział osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym, • istnienie szarej strefy zatrudnienia, • brak lokali socjalnych dla rodzin i osób o niskich dochodach • Niewystarczający poziom finansowania zadań z zakresu polityki społecznej • Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia i wysoka stopa bezrobocia • Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego • Niewystarczająca liczba osób zatrudnionych w służbach pomocy społecznej • Niewystarczająca współpraca ze środowiskiem lokalnym i mała liczba wspólnych inicjatyw instytucji z obszaru polityki społecznej • Niska świadomość społeczeństwa w zakresie samokształcenia i kształcenia ustawicznego • Niski poziom świadomości obywatelskiej w zakresie problemu przemocy domowej

<p>Środowiskowy Dom Samopomocy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna filia w Krynicy-Zdroju, Poradnia Terapii Uzależnień, Placówki wsparcia dziennego, Polski Związek Emerytów i Rencistów, Uniwersytet III wieku).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istniejąca praktyka udziału przedstawicieli różnorodnych organizacji i instytucji w tworzeniu gminnych programów rozwoju • Wykształcona i merytorycznie przygotowana kadra do rozwiązywania problemów społecznych • Tworzenie i realizowanie programów działań w sferze polityki społecznej 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania • współpraca międzysektorowa, w szczególności na linii placówek oświaty, jednostek gminy i organizacji pozarządowych, • stale poprawiająca się jakość infrastruktury placówek oświatowych oraz obiektów sportowych i rekreacyjnych, • wykorzystanie atutów w postaci dziedzictwa kulturowego, historycznego i walorów krajobrazowo – przyrodniczych w celach promocji gminy oraz turystyki i gospodarki lokalnej, • rozwój energetyki odnawialnej, • edukacja ekologiczna mieszkańców, • upowszechnianie zdrowego trybu życia i aktywnego spędzenia czasu, • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, • uwzględnienie problemów osób starszych w procesie kształcenia i wychowywania młodego pokolenia oraz kształtowania postaw społecznych, • stałe doskonalenie i doksztalcanie zawodowe kadry pracowniczej • poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez aktywizację zawodową i tworzenie nowych miejsc pracy • rozwój wolontariatu, podmiotów ekonomii społecznej i społecznych grup wsparcia • rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym • rozwój nowych technologii informacyjnych ułatwiających funkcjonowanie społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • negatywny wpływ epidemii COVID-19 na wiele sfer życia społecznego i gospodarczego, • postępująca inflacja, • niestabilna sytuacja międzynarodowa w sąsiedztwie granic Polski, • sprzyjający bierności zawodowej system zasiłków społecznych, • postępujące zmiany modelu życia – rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych, atomizm, • starzenie się społeczeństwa, • występowanie chorób cywilizacyjnych, • zbyt duże obciążenie gminy obowiązkami społecznymi przy braku wsparcia ze strony państwa, • konkurencja ze strony innych samorządów w pozyskiwaniu środków finansowych na projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, • utrzymywanie się bezrobocia, w tym bezrobocia ukrytego (nierejestrowanego), • pasywna postawa osób długotrwale bezrobotnych. • ograniczenia środków dotacyjnych, • brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, • obniżający się standard życia osób starszych, marginalizacja osób starszych, • obarczanie samorządów lokalnych kolejnymi zadaniami w nieproporcjonalnej wielkości w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych, • problem uzależnień wynikający z łatwego dostępu do środków odurzających, psychoaktywnych, • niespójność i nieprecyzyjność przepisów prawnych lub ich brak w zakresie rozwiązywania określonych problemów społecznych,

<ul style="list-style-type: none"> • zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych oraz osób z niepełnosprawnością, • prowadzenie prospołecznej polityki przez państwo • korzystne regulacje prawne uwzględniające organizacje pozarządowe jako partnera administracji publicznej w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej • rosnąca liczba organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy społecznej • wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • niekorzystne trendy w masowej kulturze pomijające problemy ludzi niezaradnych, ubogich, starszych, niepełnosprawnych, chorych, • zjawisko dziedziczenia problemów społecznych • szybkość zmian na rynku pracy – dezaktualizacja kwalifikacji zawodowych
---	---

V CZĘŚĆ PROGRAMOWA

V 1. WIZJA I MISJA

Sformułowanie wizji w ramach dokumentu strategicznego służy projektowaniu obrazu gminy w relatywnie odległej przyszłości. W wizji jest przedstawiany stan, jaki samorząd chce uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Przyjęcie wizji umożliwia zdefiniowanie misji, a zatem ogólnego celu i kierunku, w którym podąża dana gmina.

Wizja samorządu Gminy Krynica-Zdrój w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na lata 2024-2028 brzmi:

Krynica-Zdrój jest miejscem o wysokiej jakości życia dla mieszkańców, zapewniając bezpieczeństwo socjalne, dostęp do bogatej oferty edukacyjno-kulturalnej i możliwości samorealizacji.

Misją samorządu Gminy Krynica-Zdrój w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na lata 2024-2028 jest:

Systemowe rozwiązywanie i zapobieganie problemom społecznym poprzez rozwój usług społecznych

Wypełnienie tak sformułowanej misji i zrealizowanie wizji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów oraz kierunków działań i nie ogranicza się w swej treści do zadań realizowanych bezpośrednio przez Ośrodek Pomocy Społecznej, ale zawiera zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, w związku z czym wymagać będzie ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami.

V 2. KOORDYNATOR

Zgodnie z art. 110. pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, za koordynację wdrożenia niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada **Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju**.

V 3. CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI

W poniższej tabeli sformułowano cele strategiczne oraz przypisano do nich bardziej szczegółowe cele operacyjne.

Na potrzeby wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Krynica-Zdrój na lata 2024 - 2028 zaprojektowano parametryzację celów operacyjnych. Zdefiniowanie mierzalnych wskaźników umożliwia ocenę postępów w realizacji Strategii.

Należy przypomnieć, że parametryzację przeprowadzono na poziomie celów operacyjnych, te zaś są uszczegółowione działaniami. Aby ocenić właściwe przypisanie wskaźników do poszczególnych celów operacyjnych należy analizować nie tylko właściwy cel operacyjny, ale również zakres uszczegóławiających go działań.

Tab. 26. Cele, kierunki działań, wskaźniki i realizatorzy Strategii

CEL STRATEGICZNY I:	
PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU Z POWODU UBÓSTWA LUB BEZROBOCIA	
I CEL OPERACYJNY: Zapobieganie ubóstwu i wspieranie osób najmniej zamożnych	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Praca socjalna z osobami i rodzinami w trudnej sytuacji materialno-bytowej, • Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w trudnej sytuacji materialno-bytowej,	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin/osób objętych pracą socjalną, • Liczba rodzin/osób korzystających z systemu pomocy społecznej z powodu ubóstwa, • Liczba akcji i wydarzeń charytatywnych,

<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w celu zwiększenia i ulepszenia bazy lokali socjalnych oraz komunalnych, • Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych, • Opracowywanie i wdrażanie działań mających na celu zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie gminy, • Liczba rodzin/osób korzystających z mieszkań socjalnych i komunalnych, • Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych z korzystających z placówek wsparcia dziennego, w tym dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
II CEL OPERACYJNY: Ograniczenie skali bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych następstw społecznych	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego, • Promowanie przedsiębiorczości i samozatrudnienia, • Motywacyjne szkolenia dla osób długotrwale bezrobotnych, • Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych, w tym objętych pomocą finansową OPS, bezrobotnych długoterminowych, bez wykształcenia średniego, poniżej 25 r.ż., kobiet i niepełnosprawnych, • Liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, • Liczba usług wspierających aktywizację zawodową, • Liczba i nakład materiałów edukacyjno-informacyjnych, • Liczba udzielonych porad, • Liczba indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego, • Liczba warsztatów i spotkań oraz uczestników,

**CEL STRATEGICZNY II:
WDROŻENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU
PRZECIWDZIAŁANIA I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ ORAZ PRZEMOCY
DOMOWEJ**

I CEL OPERACYJNY: Zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii oraz pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym

Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań profilaktycznych oraz upowszechnianie wiedzy związanej z mechanizmami uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, • Monitorowanie zjawiska używania alkoholu i narkotyków na terenie gminy (w tym coroczne badania ankietowe w środowisku dzieci i młodzieży), • Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub środków odurzających, • Zapewnienie warunków do dalszej pracy GKRPA, Poradni Terapii Uzależnień, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, • Powołanie dalszych grup samopomocowych, • Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, • Wspieranie instytucji, podmiotów, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień, 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych, szkoleń, lekcji profilaktycznych, • Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień, • Liczba opinii wydanych przez biegłych na okoliczność postępowania ws. leczenia odwykowego, • Liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe, • Liczba posiedzeń GKRPAiN, • Liczba postanowień GKRPAiN opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych, • Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, • Liczba beneficjentów porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym i Poradni Terapii Uzależnień, • Liczba podmiotów współpracujących, • Liczba grup samopomocowych

II CEL OPERACYJNY: Zapobieganie uzależnieniom behawioralnym, pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz podniesienie świadomości społecznej na temat zagrożeń implikowanych przez nowoczesne technologie komunikowania	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie ankiety mającej rozpoznać skalę problemu uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnienia od urządzeń elektronicznych • Promowanie aktywności fizycznej, • Działania informacyjno-educacyjne adresowane do wszystkich grup wiekowych nt. zagrożeń łączących się z używaniem i nadużywaniem nowoczesnych technologii (m.in. cyberprzemoc, oszustwa internetowe, stalking, wyłudzenie danych, fonoholizm, siecioholizm), 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych programów, akcji i kampanii informacyjnych oraz profilaktyczno-educacyjnych, • Liczba opracowanych materiałów informacyjno-educacyjnych, • Liczba osób objętych działaniami.
II CEL OPERACYJNY: Eliminowanie występowania przypadków przemocy domowej oraz wzrost skuteczności antyprzemocowych działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w Gminie Krynica-Zdrój.	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja działań podmiotów na poziomie lokalnym w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej, • Pomocowych dla osób doznających przemocy domowej • Prowadzenie działań interwencyjnych, edukacyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową, • Upowszechnianie w środowisku lokalnym informacji na temat zasad prawnych systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym o nowelizacjach prawa z lat 2020-2023 (w tym poprzez dystrybucję materiałów informacyjnych) 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy, • Liczba zrealizowanych akcji i przedsięwzięć informacyjno-educacyjnych oraz programów profilaktycznych, • Liczba i nakład rozpowszechnionych materiałów informacyjno-educacyjnych, • Liczba założonych Niebieskich Kart, • Liczba interwencji domowych, • Liczba rodzin/osób objętych pomocą Zespołu interdyscyplinarnego oraz Grup diagnostyczno-pomocowych, • Liczba osób objętych programami korekcyjno-educacyjnymi i psychologoczo-terapeutycznymi, • Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,

	Liczba powołanych Grup diagnostyczno-pomocowych.
CEL STRATEGICZNY III: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ, DŁUGOTRWALE CHORYCH I OSÓB STARSZYCH	
I CEL OPERACYJNY: Wspieranie osób z niepełnosprawnością lub dotkniętych długotrwałą chorobą	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców na temat problemów i potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz osób ze szczególnymi potrzebami, • Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzin i opiekunów faktycznych, w tym w załatwianiu codziennych spraw urzędowych, • Szkolenia dla osób sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością, • Zapewnienie możliwości korzystania z usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych, • Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego dla osób z niepełnosprawnością (zapewnienie dostępu do edukacji i wydarzeń kulturalnych, imprez środowiskowych i integracyjnych), • Likwidacja barier w przestrzeni publicznej m.in. architektonicznych, komunikacyjnych cyfrowych i społecznych, • Promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych, w tym w warunkach pracy chronionej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych, objętych wsparciem z pomocy społecznej, • Liczba zrealizowanych inicjatyw, programów, projektów i wydarzeń, w tym podjętych przez partnerów społecznych, • Liczba partnerów społecznych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, ze szczególnymi potrzebami i przewlekle chorym; • Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością, • Liczba i charakter zlikwidowanych barier.

II CEL OPERACYJNY: Zapobieganie wykluczeniu osób starszych z życia społecznego oraz zawodowego	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego (działania edukacyjne, kulturalne, integracyjne i rekreacyjne), • Wspieranie dalszego funkcjonowania Klubu Senior+, UTW i Gminnej Rady Seniorów, • Wsparcie w formie pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej, • Popularyzacja aktywnego modelu starzenia się i aktywnej starości, sprzyjających jak najdłuższemu zachowaniu sprawności i samodzielności w życiu społecznym oraz zawodowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań zrealizowanych z myślą o seniorach, • Liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców, • Liczba osób starszych objętych wsparciem systemu pomocy społecznej, • Liczba świadczeń medycznych realizowanych w miejscu zamieszkania, • Liczba i nakład rozpowszechnionych materiałów informacyjnych, • Liczba szkoleń, • Liczba organizacji współpracujących,
<p>CEL STRATEGICZNY IV:</p> <p>ZWIĘKSZENIE SKALI PARTYCYPACJI PUBLICZNEJ W GMINIE ORAZ WZROST KAPITAŁU KOMPETENCYJNEGO KADRY SAMORZĄDOWEJ</p>	
I CEL OPERACYJNY: Rozwój sektora ekonomii społecznej i zakresu partycypacji społecznej mieszkańców	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej, • Powierzanie podmiotom trzeciego sektora zadań publicznych do realizacji oraz wsparcia pozafinansowe, w tym doradztwo, • Promocja budżetu obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów ekonomii społecznej i inicjatyw nieformalnych operujących na terenie gminy, • Liczba nowozałożonych w gminie podmiotów ekonomii społecznej i inicjatyw nieformalnych, • Liczba zadań publicznych zrealizowanych przez podmioty ekonomii społecznej, • Wysokość środków przeznaczonych dla NGO na realizację powierzonych zadań, • Liczba materiałów promocyjno-informacyjnych,

II CEL OPERACYJNY: Przyrost kompetencji kadry samorządowej realizującej zadania ze sfery polityki społecznej	
Kierunki działań	Parametry realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie potrzeb szkoleniowych, • organizowanie lub umożliwienie udziału w szkoleniach, seminariach i konferencjach (w szczególności pracownikom socjalnym, członkom ZI i GKRPA), • organizowanie lub udział w wizytach studyjnych w celu wymiany doświadczeń zawodowych, • zakup/subskrypcja fachowej literatury przedmiotu/czasopism branżowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń i innych wydarzeń, • Liczba uczestników, • Liczba uzyskanych certyfikatów, • Liczba zakupionych publikacji książkowych, elektronicznych lub periodyków.

Źródło: Opracowanie własne

V 4. PROGNOZA ZMIAN SPOŁECZNYCH

W związku z realizacją działań przyporządkowanych do celów strategicznych oraz operacyjnych w niniejszej Strategii prognozuje się, że w perspektywie lat 2024-2028 w Gminie Krynica-Zdrój zaistnieją następujące trwałe zmiany społeczne:

Tab. 27. Prognoza zmian

<p>W ramach celu strategicznego I: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU Z POWODU UBÓSTWA LUB BEZROBOCIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie skali klientów pomocy społecznej, • Poprawa sytuacji socjalno-życiowej osób zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym, • Redukcja zjawiska bezrobocia oraz związanych z nim problemów społecznych, • Wzrost liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych zarejestrowanych lub prowadzących działalność na terenie gminy,
<p>W ramach celu strategicznego II: WDROŻENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ ORAZ PRZEMOCY DOMOWEJ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie skali występowania uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz implikowanych przez to problemów społecznych, • Zredukowanie zjawiska przemocy domowej i pogłębienie świadomości społecznej na temat rozpoznawania i reagowania na zachowania przemocowe,

<ul style="list-style-type: none"> • Podwyższenie świadomości mieszkańców na temat profilaktyki zdrowotnej, w tym o zagrożeniach i sposobach przeciwdziałania uzależnieniom.
W ramach celu strategicznego III: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ, DŁUGOTRWALE CHORYCH I OSÓB STARSZYCH
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, • Zniesienie architektonicznych barier w przestrzeni publicznej, • Wyższy udział osób z niepełnosprawnością w rynku pracy.
W ramach celu strategicznego IV: ZWIĘKSZENIE SKALI PARTYCYPACJI PUBLICZNEJ W GMINIE ORAZ WZROST KAPITAŁU KOMPETENCYJNEGO KADRY SAMORZĄDOWEJ
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięty i sprofesjonalizowany trzeci sektor, będący zaangażowanym partnerem dla samorządu w realizowaniu usług społecznych, • Wzrost kompetencji wśród kadry zajmującej się działaniami w zakresie polityki społecznej, • większą skalę działań zleczanych i powierzanych do realizacji lokalnym podmiotom ekonomii społecznej, • Większe poczucie sprawczości w sprawach lokalnych u mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie własne

V 5. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I WSPÓŁODPOWIEDZIALNE

Tab. 28. Podmioty odpowiedzialne i współodpowiedzialne

Cele operacyjne	Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współodpowiedzialne
Zapobieganie ubóstwu i wspieranie osób najmniej zamożnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środowiskowy Dom Samopomocy, Organizacje pozarządowe
Zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii oraz pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym	Koordinator Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom	Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejska, Policja, Dyrektorzy Szkół,
Zapobieganie uzależnieniom behawioralnym, pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz podniesienie świadomości społecznej na temat zagrożeń implikowanych przez nowoczesne technologie komunikowania	Koordinator Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom	Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejska, Policja, Dyrektorzy Szkół
Eliminowanie występowania przypadków przemocy domowej oraz prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w Gminie Krynica-Zdrój	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania przemocy domowej, Policja, Straż Miejska,	Dyrektorzy Szkół,

Wspieranie osób z niepełnosprawnością lub dotkniętych długotrwałą chorobą	Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Inwestycji i Mienia, Placówki służby zdrowia, Koordynator do spraw dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
Zapobieganie wykluczeniu osób starszych z życia społecznego oraz zawodowego	Ośrodek Pomocy Społecznej	Wydział Inwestycji i Mienia, Organizacje pozarządowe Centrum Kultury, Klub Senior+, Uniwersytet III Wieku, Koordynator do spraw dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Źródło: Opracowanie własne

V 6. HARMONOGRAM REALIZACJI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynica-Zdrój na lata 2024-2028 obejmuje swoim horyzontem czasowym najbliższe pięć lat i zakłada, że wszystkie przyjęte cele będą realizowane w tym okresie w sposób ciągły.

Harmonogram wdrażania niniejszej Strategii zakłada cztery etapy:

- ETAP I: najdalej pierwszy kwartał 2024 r.,
Podjęcie przez Radę Gminy Krynica-Zdrój uchwały o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynica-Zdrój na lata 2024-2028.
- ETAP II: lata 2024-2028,
Koordynacja realizacji działań przewidzianych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynica-Zdrój na lata 2024-2028 – zadanie ciągłe.
- ETAP III: stały monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynica-Zdrój na lata 2024-2028
na koniec II kwartału 2025 r. (za 2024 r.), 2026 r. (za 2025 r.), 2027 r. (za 2026 rok) i 2028 (za 2027 rok).
- ETAP IV: do końca 2028 r. i przed uchwaleniem kolejnej Strategii,
Końcowa ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krynica-Zdrój na lata 2024-2028.

V 7. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring działań podejmowanych w ramach niniejszej Strategii służy zidentyfikowaniu osiągniętych rezultatów, a także umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych celów i działań oraz pozwoli na ich modyfikację w przypadku istotnych zmian społecznych, zmian prawnych, nasilenia lub wygaśnięcia określonych problemów społecznych.

Monitoring polega na gromadzeniu i opracowywaniu informacji pozyskanych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Dane do monitoringu będą pochodziły z: zasobów danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UMiG, Policji, PUP, a także ze sprawozdań OPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Informacja o realizacji Strategii przygotowywana będzie przez OPS, jako koordynatora, i zawarta w corocznych sprawozdaniach z działalności OPS.

Punktem odniesienia do monitoringu są w szczególności wyrażone powyżej wskaźniki realizacji celów.

Wskazane w Strategii cele strategiczne i operacyjne posiadają przypisany horyzont czasowy ich realizacji. Zakłada się, że corocznie Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju będzie opracowywał sprawozdanie z realizacji zapisów przyjętych w niniejszym dokumencie. Podstawą takiego sprawozdania będą zarówno informacje statystyczne gromadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju jak i dane przekazane przez instytucje współpracujące z Ośrodkiem, a działające w obszarze polityki społecznej. Tworzone sprawozdania i ich analiza pozwolą na ocenę prawidłowości i skuteczności realizowanej polityki społecznej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie.

Należy pamiętać, że wdrażanie i ewaluacja Strategii jest procesem ciągłym, powstającym przy udziale nie tylko władz Gminy, ale także pracowników jednostek podległych oraz instytucji wspomagających realizację celów polityki społecznej w Gminie. Realizacja tak dalekosiężnych, niejednokrotnie niełatwych zadań, będzie wymagała bowiem pełnego zaangażowania całej społeczności lokalnej. Wdrażanie zapisów tego dokumentu powinno opierać się na utworzonych odpowiednich systemach motywacyjnych, strukturach, właściwej organizacji procesów i zasobów, unormowanych działaniach, jak również zapewnionych odpowiednich narzędziach, służących do ich realizacji.

W ostatnim roku obowiązywania Strategii zostanie sporządzony raport ewaluacji końcowej, który posłuży samorządowi gminy do oceny aktualnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w gminie, a także będzie punktem wyjścia do sformułowania nowej strategii i założeń lokalnej polityki społecznej gminy w kolejnych latach.

V 8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I RAMY BUDŻETOWE

Zakłada się, że ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krynica-Zdrój obejmują lata 2024-2028, a realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu w szczególności następujących źródeł finansowania:

- 1) środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- 2) środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje),
- 3) środki funduszy krajowych (PFRON),
- 4) projekty konkursowe w ramach środków z MPiPS,
- 5) Fundusz Pracy,
- 6) Program dostarczania żywności FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym),
- 7) innych środków pozyskanych w trakcie realizacji strategii.

Wdrożenie poszczególnych celów i zadań przyjętych w Strategii uzależniona jest od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

W celu przygotowania ram finansowych niniejszej Strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wysokość wydatków pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej, m.in. w działach ochrona zdrowia, przeciwdziałanie narkomanii, przeciwdziałanie alkoholizmowi, pomoc społeczna, edukacja, opieka wychowawcza, kultura, rodzina oraz wsparcie działalności pozarządowych.

Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych będą oscylować w granicach zbliżonych do wydatków w roku 2023 r. Punktem wyjścia są wydatki zaplanowane w budżecie Gminy Krynica-Zdrój na rok 2023, zgodnie z Uchwałą Budżetową Gminy Krynicy-Zdroju na 2023 rok (NR LVII.444.2022 podjętą przez Radę Miejską Krynicy-Zdrój z dnia 30 grudnia 2022 roku).

Na następne lata przyjęto wskaźnik 2,5% wzrostu w skali roku wydatków przy uwzględnieniu ryzyka finansowego, w tym związanego ze zmianami w prawodawstwie, wzrostem wydatków i inflacją.

Tabela 29. Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852)

Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852)
2023	8 149 626,00 zł
2024	8 353 367,00 zł
2025	8 562 202,00 zł
2026	8 776 258,00 zł
2027	8 995 665,00 zł
2028	9 220 557,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 30: Prognoza wydatków finansowych w zakresie ochrony zdrowia (dział 851)

Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie ochrony zdrowia (dział 851)
2023	1 227 000,00 zł
2024	1 257 675,00 zł
2025	1 289 117,00 zł
2026	1 292 345,00 zł
2027	1 324 654,00 zł
2028	1 357 771,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 31: Prognoza wydatków finansowych w zakresie pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)

Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853):
2023	1 073 000,00 zł
2024	1 099 825,00 zł
2025	1 127 321,00 zł
2026	1 155 505,00 zł
2027	1 184 393,00 zł
2028	1 214 003,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32: Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854)

Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854):
2023	427 648,00 zł
2024	438 340,00 zł
2025	449 298,50 zł
2026	460 531,00 zł
2027	472 045,00 zł
2028	483 847,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33. Prognoza wydatków finansowych w zakresie rodziny (dział 855)

Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie rodziny (dział 855):
2023	7 286 184,00 zł
2024	7 468 339,00 zł
2025	7 655 048,00 zł

2026	7 846 424,20 zł
2027	8 042 585,00 zł
2028	8 243 650,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 34. Prognoza wydatków finansowych w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dział 921)

Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dział 921):
2023	17 262 127,20 zł
2024	17 693 681,00 zł
2025	18 136 024,00 zł
2026	18 589 425,00 zł
2027	19 054 161,00 zł
2028	19 530 516 zł

Źródło: Opracowanie własne